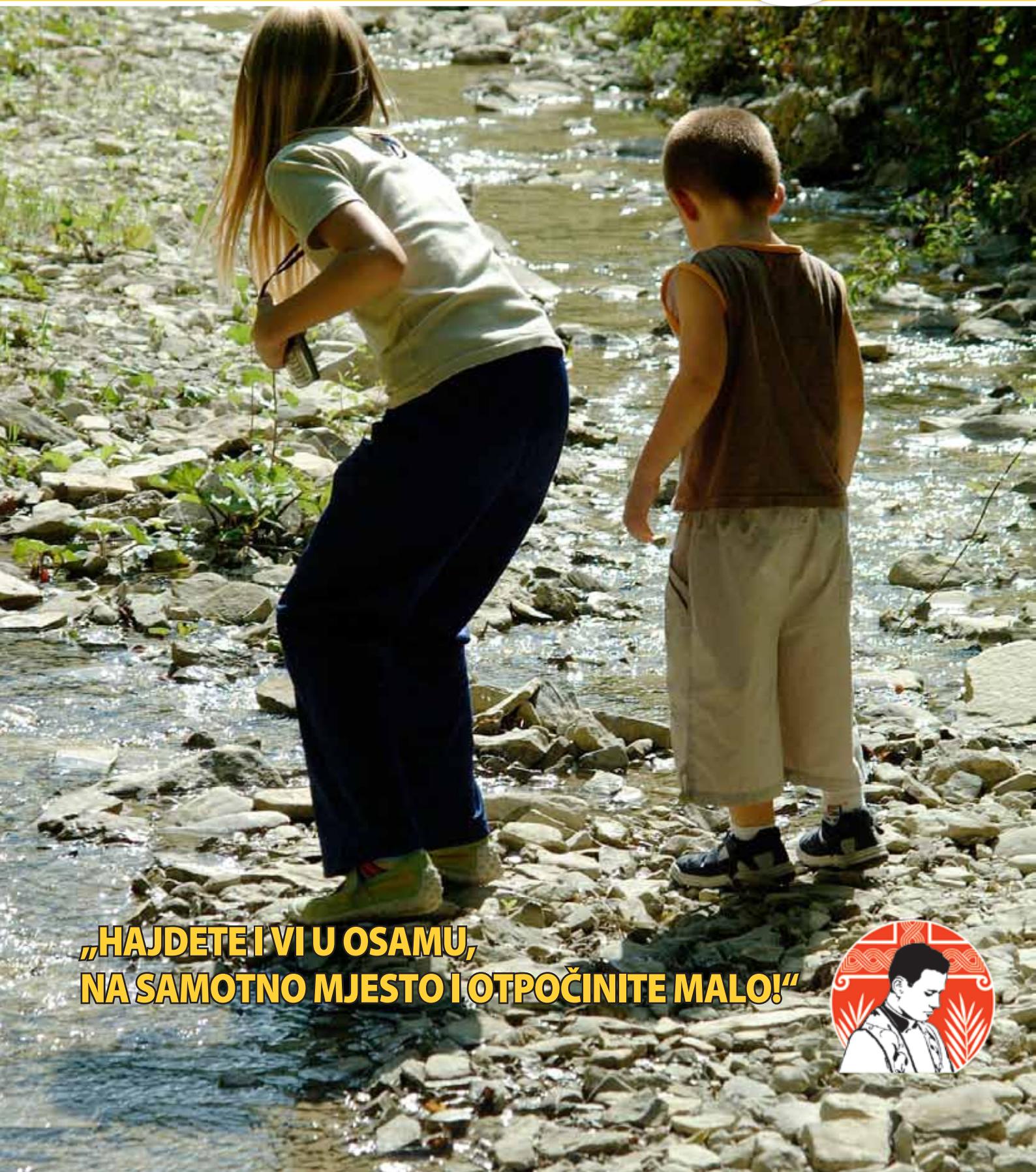

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 7/354 | GODINA XXXIV | CIJENA 10 KN

SRPANJ 2015.

**„HAJDETE I VI U OSAMU,
NA SAMOTNO MJESTO I OTPOČINITE MALO!“**

Poštovani čitatelji,

iskreno se nadam da će te i ovih ljetnih dana naći malo vremena i volje da prelistate srpski broj našeg lista Ladonja. Kao što to nastojimo tijekom cijele godine, i ovih ljetnih mjeseci pratimo zbijanja u Crkvi i društvu, poglavito u našoj Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Iako mjesec srpanj nije prebogat blagdanima, ipak ga krase neki blagdani koji su za naš vjerski život dobro došli, počevši od sv. Tome, zaštitnika grada Pule i Pulskih biskupija, sv. Benedikta, Gospe Karmelske, sv. Jakova apostola, pa sve do sv. Joakima i Ane krajem mjeseca. Svi ti blagdani vjekovima šalju svoju poruku ljudima, posebno župama i mjestima gdje se slave kao zaštitnici. Nadam se da smo i tijekom slavlja tih zaštitnika prepoznali njihovu duhovnu poruku ohrabrenja i nade u vjeri, poruku odgovornog kršćanskoga života. U ponudi svega i svačega, kako u današnje vrijeme slavimo patrone – zaštitnike, to nije uvijek lako.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulskih biskupija

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulsko.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Foto D. Ivić

Mjesec kolovoza koji je pred nama, prebogat je važnim trenutcima za naš kršćanski život. Taj mjesec posebno označava blagdan Uznesenja Marijine, a naša će se crkva i ove godine na dostojan način spomenuti mučeničke smrti bl. Miroslava Bulešića 24. kolovoza. Zar nam upravo ti događaji ne govore da je ljetno vrijeme milosno vrijeme koje valja dostoјno i korisno proživjeti? „Hajdete i vi u osamu, na samotno mjesto i otpočinite malo“, rekao je Isus svojim učenicima. Zadivljuje ta Isusova briga i pažnja za sve što je potrebno čovjeku, pa osjeća da je u jednom trenutku i njegovim učenicima potreban odmor. Ali što se događa kasnije? Evangelje svjedoči da je mnoštvo došlo odsvud na to samotno mjesto u želji da susretne Isusa i čuje Njegovu riječ. A što čini Isus? Isus u tom trenutku nije rekao: „Oprostite, mi smo na odmoru.“ Već kaže sv. Marko: „Sažali mu se jer bijahu kao ovce bez pastira, pa ih stane poučavati mnogočemu.“

Isusu su u tom trenutku važniji ljudi nego Njegov odmor. Žrtvovao je svoj zaslужeni odmor i mir da bi navijestio radosnu vijest ljudima koji su željni riječi utjehe, nade i ohrabrenja. Zar to nije lijepa poruka i svima nama? Sigurno da zaslужujemo odmor i odmak od svagdašnjih obveza i poslova, ali to ne podrazumijeva ljenčarenje, zabavu i razuzdanost u bilo kojem smislu. Vrijeme odmora, doista, može biti blagoslov za nas, da se odmoreni i osnaženi vratimo svojim dužnostima i zadaćama i da tu budemo bolji i savjesniji. To može biti blagoslov i za naše bližnje jer ćemo im upravo u to vrijeme pokloniti više pažnje, više zaslženog poštovanja i korisnog vremena. Ako vam u sve mu tome pomogne listanje Ladonje, onda smo i mi ispunili svoju zadaću i to nas dakako raduje. Poštovani čitatelji, želim vam obilje Božjeg blagoslova i lijepog slobodnog vremena u ovim ljetnim danima.

Papa Franjo imenovao kardinala Bozanića svojim posebnim izaslanikom

Kardinal Bozanić predvodiće na Veliku Gospu euharistijsko slavlje proslave 300. obljetnice svetišta Gospe Sinjske u Sinju

VATIKAN Sveta Stolica objavila je 21. srpnja odluku pape Franje kojom je zarebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića imenovao svojim posebnim izaslanikom na svečanoj proslavi 300. obljetnice svetišta Gospe Sinjske u Sinju. Kao izaslanik Svetog Oca kardinal Bozanić predvodiće na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo – Veliku Gospu, 15. kolovoza, svečano euharistijsko slavlje proslave 300. obljetnice svetišta Gospe Sinjske u Sinju, priopćio je Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije. (IKA)

Dosta sebičnosti

Vrijeme velike nezaposlenosti sili nas, nadam se, mnoge na razmišljanje. Kako doskočiti tom jadu? Možda se uvijek polazi od pogrešne pretpostavke? Materijalne. Možda je problem u odnosima. U "teškoj" sebičnosti. Onoj sebičnosti koja sve podvrgava pojedincu, koji onda ima zakonsko pravo sve i svakoga iskorištavati po vlastitoj potrebi, vlastitom nahođenju i vlastitom hiru. Onoj sebičnosti koja stvari i osobe gomila da bi njoj osobno ili njenim planovima služili. Onoj sebičnosti koja je pojedinca izolirala, izlučila iz zajednice i dala mu ponudu naoko lako dohvativljivih sredstava, robota i aparata koji će za njega raditi "pritiskom na gumb" i po "isprogramiranim željama" i željicama, pa mu više neki ili neka, netko nije potreban. Onoj sebičnosti gdje ne trebaš nikoga ništa pitati, ne trebaš se poniziti, već samo naručuješ, zapovijedaš i plačaš (ako preko računala, ne moraš čak "onu facu ni vidjeti ni čuti"). Tako možeš zadovoljiti sve svoje potrebe: za jelom, pićem, higijenom, šminkanjem, zabavom, ama baš sve... Ne treba ti ni žene, ni muža, ni prijatelja, nikoga osim onih koje se plaća, pa im (barem imaš takav osjećaj) možeš zapovijediti i oni te (da dobiju obećani novac) slušaju! Onoj sebičnosti koja te čini samim, samim, samim...samodostatnim. Koja te sili da radiš sve više i više, da gomilaš jer je toliko toga, jer su uvijek nove, naprednije stvari i stvarčice u "diru" koje se nadograđuju na prijašnje, jer ipak sve to košta, jer je to sve ovisno jedno o drugome, jer jedno bez drugoga ne funkcioniра i tako se vrtlog vrti unedogled, a ti si sve osamljeniji, sve užurbanjeniji...i nikako na kraj, nikad do mira. Onoj sebičnosti koja dovodi u kriju one koji još žive u zajednici: obitelji, Crkvi, ustanovama, udruženjima...

Društvo je bolesno od sebičnosti

Ovo društvo je trajno, dugotrajno, s pravcem unedogled, bolesno od sebičnosti. I

zato ga treba liječiti. Treba mu vraćati smisao za sve vrste zajedništva jer su ta zajedništva u međusobnoj uzročnosti: jedna druge potpomažu ili ruše. Treba nam zajedništvo. Zajedništvo s Bogom. Treba nam jedan sveti Benedikt suvremenog doba. Ne humanist! Ne vođa! Ne organizator! Ne režiser! Ne kompozitor! Zašto ne? Zato jer sví navedeni u temelju djelovanja imaju svoju osobnost, svoj "ego", svoju "karizmu", same sebe...pa se kao takvi nude ili prodaju za "mesije". "Za mnom, braćo!" Takvih je previše. Pun ih je svijet svih vrsta. I oni ne spašavaju nikoga. Oni samo zarađuju (ne nužno novac!) koristeći svoje posebnosti. Treba nam netko tko ne žudi da se oko njega okupljuju, tko ne želi biti nikome uzor, tko žudi jedino za Bogom, tko je sav Božji. A onda Bog (u njemu!) privlači pa se oko njega sakupljaju muškarci koji žele živjeti kao on, žele živjeti u zajedništvu, dijeliti sve zajedno, biti skromni, biti molitelji, biti druželjubivi, biti radišni...

Živjeti zajedništvo

Živjeti u zajedničkoj kući. Tako i žene, kao sveta Klara, kao Terezija Avilska, kao Katarina Sienska, kao Majka Terezija iz Kalkute, kao... Takvo je zajedništvo dovedeno u pitanje zbog jedinog vida pod kojim se od "seksualne revolucije" na ovomo mjeri svako druženje, a to je hipoteka seksualnosti. Nemoguće je govoriti o zajedništvu među ljudima, a da se odmah ne pita o njihovim mogućim seksualnim odnosima, interakcijama, kao da je to jedina kvaliteta ljudskih odnosa koja vrijedi. Zadnje nam se desetljeće nameću homoseksualnost i lezbijstvo kao preporučljivi vidovi ljudskog druženja, ali opterećeni nametljivom seksualnošću. Ova druženja, po meni, samo odražavaju onu duboku ljudsku potrebu da se muškarci druže, udružuju i žive zajedno, ne samo radi učinkovitosti rada ili sportskih uspjeha nego radi kvalitete zajedničkog života. Da se žene udružuju i žive

zajedno jer u zajednici žive puninu života, svoju ženstvenost.

Mnogi su odnosi važniji, životniji, društveniji i duševniji od seksualnog nagona. Čovjek je bitno društveno biće! Seksualni nagon razdvaja ljudе (osim dvoje njih!), a većina drugih aktivnosti ih spaja, povezuje i udružuje. Ali, seksualna ga je revolucija nametnula kao najvažniji i presudan u svemu što je svakako pogrešno. S takvim pogledom na bit života treba prestati. U ovakvom zajedništvu razvijaju se mnoge uljubljene kvalitete, ljudi puno pomažu jedni drugima, jedni druge doživljavaju kao svoje, kao same sebe, tu nema hladnih računa i proračuna, nema "fifti-fifti", daje se jer se daje, pomaže se jer se pomaže, jer je to normalno, samorazumljivo, poželjno, radosno, milina... Tu se razvijaju razne uslužne djelatnosti, mnogi obrti, sitni poslovi, vrtlarstvo za potrebe zajednice, uzgoj domaćih životinja za potrebe zajednice, kuhanje za potrebe zajednice, pranje posuđa, pranje odjeće, čišćenje prostorija, krojenje i šivanje, uređivanje...Fantazija?! A onda se ove kvalitete prenose, iz gledanja dobrog primjera, i u obitelji koje više ne funkcioniraju na principu sebičnosti i da svatko izvlači iz kuće što više može, a unosi što manje može, nego se živi bratstvo i zajedništvo koje se vidi među Božjim ljudima u samostanu. Tu se ruši još jedna konцепcija koja ljudi drži u ovisnosti i strahu jer se misli da vrijedi samo posao u poduzeću gdje se zarađuje mirovinja, inače kao da je jedina krajnja sudbina čovjeka neki jarak uz cestu. A nije tako! Jasno mi je da se ne može preslikati stare strukture, nego je potrebno novo nadahnuće za takav zajednički život, koji odgovara sadašnjem trenutku. Nešto od toga, u obrisima, ima u zajednicama za ovisnike "Cenacolo", sestre Elvire, nešto u "ekonomiji zajedništva" pokreta fokolara (po mom laičkom uvidu u te stvari). Ali, mislim da treba tražiti dalje. Neka nam Bog dade nove "benedikte"!

Zloupotreba položaja

Zloupotreba položaja i ovlasti prema kaznenom zakonu RH (čl. 291) kažnjivo je djelo kojim je određena osoba sebi pribavila korist ili drugome prouzročila štetu tako što je prekoračila svoje ovlasti, iskoristila svoj položaj ili pak nije obavila dužnost. Ovisno o veličini koristi, zakon predviđa kaznu od 1 do čak 10 godina zatvora. Zloupotreba položaja ne događa se samo u službenom i činovničkom svijetu, već kao mogućnost postoji u svim međuljudskim odnosima među nejednakim osobama: nejednakima po bilo kojoj osnovi, bile to godine, znanje, materijalni status, ili po statusu unutar obitelji. Mogućnost zloupotrebe ide uz svaki „položaj“, bio to posao ili međuljudski odnos, pa čak i prijateljstvo, no ovdje počinjemo govoriti o zloupotrebi povjerenja. Posebno veliku odgovornost imaju odgojitelji, roditelji, učitelji, stariji članovi obitelji, pred djecom. Dijete je po prirodi stvari o njima ovisno, a oni su u poziciji da na dijete utječu, oblikujući ga odgojem, riječima i primjerom. Zloupotreba povjerenja u ovom slučaju postaje posebno teškom, zapravo iskoristiti svoju poziciju nadmoći kako bi se našteto slabijem i bespomoćnom – to je čista perverzija. I dok se materijalna šteta još može izmjeriti, duhovna i duševna šteta koja nastaje zlouprebom položaja i povjerenja, nemjerljiva je.

„Glavari svećenički i farizeji“

Evangelija nam daju dobar primjer. U Isusovo vrijeme na položaju su u židovskom narodu bili „glavari svećenički i farizeji“, a veliku ulogu u javnom životu imali su i predstavnici rimske vlasti, poput prokuratora Poncija Pilata. To su bili ljudi koji su donosili odluke i bili u poziciji usmjeravati tijek događaja. Zato što su bili obrazovani, mogli su utjecati na život brojnih ljudi kao učitelji, prosvjetitelji. Njih se pitalo za savjet, kako na osobnoj razini, tako i na društvenoj. Kao ljudi posvećeni Božjoj riječi, poput farizeja i pismoznanaca, uživali su ne samo blagodati društvene pozicije već i onu dimenziju povjerenja koja pripada duhovnoj sferi čovjekova života. Nije teško zaključiti da je njihov položaj bio privilegiran, iako to ne znači da su živjeli lagodnim životom, nego naprotiv, nisu bili pošteđeni ljudskih muka. U svjetlu važnosti njihova položaja u društvu treba vidjeti što su oni s tim napravili kad se pred njima pojavio Isus. Kako su oni iskoristili svoj položaj? Isus je, u početku svog javnog djeđovanja, uputio svoju poruku svima, poziv na obraćenje bio je otvoren svakome. No, glavari svećenički i farizeji nisu ga prihvatali, a njihova je netrpeljivost prema Isusu postajala sve jačom, kako su uviđali da se on ne uklapa u njihov sustav moći. Zato, kaže Matej, „tražili su da ga uhvate, ali se pobojalaš mnoštva jer ga je smatralo prorokom“ (Mat 21,46). Mnoštvo koje je

išlo za Isusom nipošto nije bilo homogeno, svatko je tu bio sa svojim razlozima i sa svojom mukom, ali jedno im je bilo zajedničko – u Isusu su vidjeli nadu. Tu je u nutrini narodnih glavara došlo do kratkog spoja: nisu ljudima znali pružiti ono što im je Isus davao pa umjesto da sebe preispitaju i promijene, poželjeli su odstraniti Njega.

Razapeli su i povjerenje vlastitog naroda

No, nisu to mogli učiniti sami, morali su imati podršku u narodu. I ovdje počinje njihova zloupotreba položaja i povjerenja. Od naroda koji Isusa „smatra prorokom“ učinili su masu koja je vikala „raspni ga“. Matej jasno kaže kako su oni „nagovorili svjetinu da zaište Barabu, a Isus da se pogubi“ (Mat 27,20). Taj proces nagovaranja nije nipošto jednostavan: kako bi netko potpuno promijenio mišljenje o drugoj osobi, mora se na njega snažno utjecati, pri čemu poštivanje autoriteta, odnosno pozicija moći igra presudnu ulogu. Jedino su ljudi koji su uživali povjerenje naroda mogli napraviti takvu perverziju – da narod koji u Isusu vidi nadu, poželi tog istog Isusa razapeti.

Farizeji, starješine, pismoznanci – nisu samo Isusa doveli pred Pilata i na križ. Već, zajedno s Kristom oni su razapeli i povjerenje vlastitog naroda, a sve da bi u tom istom narodu, kojeg nisu voljeli, pokušali zadržati vlast, tj. svoj položaj.

MLADI ODLAZE

Ako je vjerovati podatcima istraživanja koji su objavljeni u travnju ove godine, gotovo trećina mladih u Hrvatskoj namjerava preseliti u inozemstvo. Na razini cijele Hrvatske oko 50 % mladih ponekad razmišlja o odlasku u inozemstvo. Od gotovo 3000 ispitanika, njih je 65 % nezaposleno, a tek manji broj zaposlenih ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Polovica ispitanih tvrdi da im plaće nije dovoljna za život, a najveći pomoć dobivaju od roditelja. Ni u Istri stanje nije puno bolje. Trenutno je zaposleno njih 40 %, a o odlasku u inozemstvo ozbiljno razmišlja njih 33 %. Odlazak mladih tako postaje jedan od ključnih problema sadašnjeg stanja u Hrvatskoj.

Zašto mladi odlaze?

Naime, često se ovaj odlazak opravdava činjenicom da je Hrvatska ušla u Europsku uniju pa su nam se neka vrata zapošljavanja u inozemstvu otvorila, kako to nije neki velik problem, već jedna normalna fluktuacija ljudi koja je prisutna i u drugim zemljama. To može biti donekle točno, no ako pogledamo razloge odlaska mladih u svijet, onda se podaci u Hrvatskoj teško mogu izjednačavati ili uspoređivati sa sličnim fenomenom u nekim dobrostojećim europskim državama. Naime, kod mladih u Hrvatskoj prvenstveni razlog odlaska jest strah za vlastitu budućnost. Tako se 42 % ispitanih boji gubitka posla, a 40 % strahuje da se neće zaposliti. Strahuju od nemogućnosti finansijskog osamostaljenja, kao i nemogućnosti osnivanja obitelji zbog nedostatka financija i preopterećenosti poslom. Više od polovice ispitanika navodi da većinom ili stalno osjeća uznemirenost, razdražljivost, napetost, zabrinutost te nesigurnost. Jednom riječju, nezadovoljni su kvalitetom života i ne vjeruju da im

Hrvatska nudi mogućnost nekakvog dalekosežnog planiranja vlastite budućnosti.

Psihološka pozadina odlaska

Iako autorice istraživanja tvrde kako su gotovo svima razlozi za odlazak u inozemstvo u svezi s dobivanjem posla, visinom plaće, mogućnošću napredovanja i daljnje edukacije te općenito boljim uvjetima rada, ono što zabrinjava jest psihološka pozadina odlaska. Naime, kada Nijemac ili Švedanin naumi otici u inozemstvo i on to čini uglavnom iz navedenih razloga. Ali odluku o odlasku donosi uspoređujući uvjete kod kuće i vani. Odlazi iz praktičnih razloga. Pozadina njegova odlaska nije osjećaj straha, besperspektivnosti, nesigurnosti. On ne odlazi iz zemlje zato jer je u svojoj zemlji ostao razočaran. On će se u svoju zemlju vjerojatno vratiti čim postigne cilj radi kojega odlazi. Jer iza sebe nije ostavio strah, razočaranje, nesigurnost, nebrigu institucija za njegovu budućnost. Kod mladih u Hrvatskoj stanje je drugačije. Teško se vratiti onamo gdje je netko doživio strah i razočaranje. Tko će se vratiti onamo gdje nije bio u mogućnosti zasnovati vlastitu obitelj? Gdje je doživio da mu znanje i sposobnosti nisu bile vrijednovane, nego su ključnu ulogu imali nekakvi drugi razlozi, kao što su poznanstvo, utjecajne veze? Upravo ovi psihološki razlozi predstavljaju najveći problem odlaska mladih u svijet. Oni su negativna hipoteka njihova eventualnog povratka. A bez njihova povratka teško je planirati nekakvu svjetliju budućnost Hrvatske.

Moralni problem

Zato problem nezaposlenosti mladih nije samo gospodarski problem. To je psihološko-moralni problem čije će se negativne posljedice osjetiti u budućnosti Hrvatske. Ako tvrdimo da je to moralni problem, onda imamo na umu činjenicu da više

od polovice ispitanika kao razlog odlaska navodi i stanje u području ljudskih prava. Očito nisu u pitanju samo ljudska prava u svezi s manjinama ili nekakva politička prava. Jedno od temeljnih prava koja su ugrožena jest pravo na zasnivanje obitelji. A bez ostvarenja prava na rad i ovo pravo ostaje neostvarivo. Morati napustiti vlastitu zemlju ili dom zato što netko osjeća da mu je ondje nemoguće ostvariti jedno od temeljnih ljudskih prava, to je rana koja lako ne zacjeljuje. Kada mladi iz Hrvatske odu u inozemstvo, ondje osnuju obitelj, rode djecu, školuju ih u tuđoj zemlji, zar je onda uopće zamislivo da će se oni tako lako vratiti u Hrvatsku, čak i ako ova Hrvatska njima bude nekada nudila bolje uvjete života od onih koje nudi danas? Zato je Crkva živo zainteresirana da se čim prije ozbiljno pristupi rješavanju ovoga pitanja. Nemogućnost ostvarenja prava na osnivanje obitelji rađa negativne posljedice i u samoj Hrvatskoj. Širi se val tzv. slobodnih veza, eventualni se brak odgađa unedogled. Mnogi mladi kao razlog navode nezaposlenost i loše uvjete života. Međutim, to s vremenom postaje trend koji se širi i na one mlađe koji u Hrvatskoj imaju uvjete za sklapanje braka. Tako će u inozemstvo otici i oni koji za to nemaju izričitu potrebu. Trendovi su uvijek zarazni. A zaraze se mogu sprječiti samo preventivnim djelovanjem. Kada zahvate i učine bolesnim cijelo tkivo, uglavnom svako djelovanje dolazi prekasno.

SUPETARSKO HODOČAŠĆE U ĐAKOVU

Urano nedjeljno jutro 21. lipnja skupina od 77-ero hodočasnika na čelu sa župnikom p. Euzebijem Kneževićem krenula je put Đakova. Ukravanje u autobus bilo je vrlo zanimljivo iz razloga što se mnogi putnici do tada nisu vozili u autobusu na kat, pa su svi htjeli pošto-poto zauzeti mjesto na katu koje je prvenstveno pripadalo župnom zboru sv. Petra i Pavla koji je svojim sudjelovanjem na ovom hodočašću puno pridonio.

Ivana Lazarić – 30 godina u samostanu klauzurnih sestara bosonogih karmeličanki sv. Josipa u Đakovačkoj Breznici

Cilj ovog hodočašća bio je posjet časnoj sestri Marini od Boga Oca, Lazarić, rođ. Ivanka, povodom njezina 30-godišnjeg ulaska u samostan klauzurnih sestara bosonogih karmeličanki sv. Josipa iz Đakovačke Breznice, nedaleko Đakova. Ivanka Lazarić rođena je 24. lipnja 1960. godine kao peto od sedmoro djece pok. Stojana i Cecilije Lazarić. Odrasla je u selu Glušići, u pobožnoj i radišnoj obitelji gdje je

gledajući svoje roditelje i sredinu u kojoj je stasala, osobito gledajući primjer bla-gopokojnog župnika vlč. Petra Pahovića, zavljela Gospodina i u 24. godini života odlučila mu potpuno darovati svoj život. Krenula je tako za svojim Zaručnikom koji ju je zvao u samostan sestara bosonogih karmeličaniki u Kloštar-Ivaniću. Nakon položenih privremenih zavjeta, sa svojim je sestrama otisla na krajnji istok Hrvatske, blizu Iloka, u Šaregrad. U tom je samostanu sestra Marina položila vječne zavjete u prisutnosti svojih najdražih: roditelja, braće, sestara i šire rodbine. Brzo nailaze ratne godine kada su sestre morale napustiti novosagrađeni samostan i u teškim uvjetima oticći iz Šarengarda u Zagreb, u Remete, gdje žive i rade oci karmeličani. U svom izbjeglištu žive desetak godina, a Gospodin ih nije napustio. Danomice su nadolazile nove sestre, odazvavši se na Gospodinov zov kao i sestra Marina Lazarić. Godine 1996., dobivši od Vlade Republike Hrvatske zemljiste, sestre su odlučile ugraditi i blagosloviti kamen temeljac u Đakovačkoj Breznici, a 2001. godine ulaze u

novi samostan koji još nije bio u potpunosti spreman za klauzurni život. Neumorno su radile, trudile se i Bogu molile u svim svojim pothvatima. Osobito su svoje brige prinosile sv. Josipu čiji im zagovornik nije bio uskraćen, već im je kao zagovornik i odvjetnik u svemu pomagao, te su pristizali novčani i drugi prilozi s raznih strana naše domovine, ali i inozemstva.

Iskusili smo da ovo nije običan susret, već susret čovjeka i Boga

Sestre su klauzuru zatvorile u svibnju 2011. godine te od tada žive po svojim pravilima i u karizmi njima namijenjenoj. Svakodnevno sudjeluju s narodom na svetoj misi, moleći osobito za one koji se preporuče, ali i za one koji u svojim mukama, bolima ne mogu izreći svoju potrebu za molitvom. I supetarski hodočasnici bili su dionici jedne takve svete mise za koju mnogi svjedoče da u životu nisu doživjeli ljepšu svetu misu. Supetarski župnici dobro su podučili svoje vjernike te oni dobro znaju da je svaka sveta misa vrhunac molitve i cijelokupnog bogoslužja, da je ona vrhunac svih sakramenata i da ne smijemo odvajati misu od mise, ali ovdje dopuštamo iskazati ne svoje osjećaje već iskustvo Boga. „U susretu sa sestrama okusili smo predokus slave, predokus neba. Iskusili smo da ovo nije običan susret, već susret čovjeka i Boga. Kada se nalazite u blizini osobe koja moli, čiji je život molitva što god ta osoba radila, tada ulazite u blizinu Božje prisutnosti“ – svjedočanstvo je jednog hodočasnika. I to je ono što je hodočasnike nahranilo, što ih je oplemenilo, što je u njima potaknulo gorljivost za Gospodinom, a dakako i susret

s našom s. Marinom. Nakon svete mise u kojoj su hodočanici kao prinos na oltar donijeli vino brata Josipa, kruh sestre Ane, sliku blaženog Miroslava Bulešića i sliku Gospe Supetarske, uslijedilo je pozdravljanje sa s. Marinom i svim sestrama. Svatko je iznio svoje molbe, svoje čežnje i želje te se preporučio sestrama u molitvu. Osobitu je dobrodošlicu iskazala hodočasnicima iz Sv. Petra u Šumi časna majka Ljiljana. Župni zbor otpjevao je one liturgijske pjesme na svetoj misi koje su obilježile djetinjstvo i mladost sestre Marine, što je posebno potaknulo njezina sjećanja na ovo životno razdoblje. Nakratko su se hodočasnici odvojili od sestre Marine kako bi svi zajedno ručali dobrotom župnika koji je pomno isplanirao i naručio svakom hodočasniku ukusan obrok, što su upotpunili slavonskim narescima, srevima i krastavcima koje su sestre u svojoj velikodušnosti pripremile.

Smijeh i suze radosnice izmjenjivale su se na licima mnogih

Ponovno je raslo iščekivanje i čežnja za sestrom Marinom. Ubrzo je hodočasnike dočekala u lijepo uređenoj govornici gdje je planirano razgovarati za stolom u opuštenu ozračju po desetak osoba. U govornici je Supetarce uz s. Marinu i časnu majku Ljiljanu dočekala i sestra Doprila iz Kanfanara. Ispalo je malo drugačije od planiranog. Svi 77-ero hodočasnika ušlo je u govornicu predvođeni Mauriciom Zovićem koji je svojom radošću potaknuo sve da pjesmom uveličaju ovaj događaj. Nizale su se pjesme za pjesmom...smijeh i suze radosnice izmjenjivale su se na licima mnogih. Oduševljenje koje duša čovjekova osjeća pri susretu s Gospodinom često bude veliko. I bilo je. Jedna od mnogih pjesama glasila je ovako: U Svetom Petru, u Svetom Petru u Šumi, tu gdje svoju mladost provela sam ja, gdje leži moja sreća sva... Njezina je sreća ostala u Svetom Petru, ali nije prestala živjeti u njezinu zvanju, u njezinu predanju, ta sreća živi svaki trenutak kada poput svojih sestara prilazi Tabernakulu, svom Zaručniku i u tišini srca prinosi sve mile i drage koji se sada vraćaju u Istru, prinosi sve one koji nisu došli...zahvaljujući Vječnom Ocu što je upriličio i ovaj poljubac Neba i Zemlje...što je ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima....da, Oče, tako se Tebi svidjelo... Na povratku posjetili smo grob časne sestre Imakulate Pamić koja je živjela i djelovala u Đakovu te prekrasnu đakovačku katedralu koja nas je svojom ljepotom ostavila bez riječi dobar dio puta, dok u konačnici nije s naših usana potekla Gospina Krunica kojom smo zahvalili Bogu za njegova divna djela koja nam je taj hodočasnički dan priredio. (Karmela Lazarić) (I. dio)

Važnost obiteljskog naslijeda vrednota

Blagdan sv. Ane svečano je proslavljen u mjestu Podgaće, nedaleko Lanišća. Misno slavlje u predvečerje, u subot, 25. srpnja, predvodio je preč. Dalibor Pilekić, župnik Lanišća i dekan Buzetskog dekanata, u susavlju s preč. Mariom Žmakom, župnikom Buzeta i okolnih župa.

U tom se mjestu na obroncima Čićarije blagdan nebeske zaštitnice mjesta i iste naslovnice mjesne crkve slavi posebno svečano. Osim pedesetak mještana te brojnih redovitih 'vikendaša', za taj se dan nerijetko u posjet rodnome mjestu vrati i brojni iseljenici koji svoj posjet planiraju upravo u vrijeme proslave Sv. Ane. Mjesto Podgaće je, naime, u poratnom vremenu, dijelilo sudbinu Lanišća u tužnom velikom raseljavanju stanovništva. Preč. Pilekić je u prigodnoj homiliji naglasio važnost poznavanja osobnih korijena, prepoznavanje po obitelji iz koje čovjek dolazi svojevrsno je jamstvo za čovjeka jer obitelji su generacijama gradile svoje dobre značajke, naglasio je Predvoditelj. Upravo je zato za Židove posebno značajna Knjiga brojeva, koja donosi imena plemena iz kojih oni potječu, pojasnio je vlc. Pilekić. Bog je, podarivši im Blaženu Djericu Mariju, posebno obdario obitelj Joakima i Ane, Marijine roditelje, no to ih nije lišilo odrastanja i sazrijevanja u vjeri, pa čak i u kušnji neplodnosti. Posebno danas kada je obitelj ugrožena, potrebno je obratiti pozornost upravo na činjenicu da je Bog htio da i Blažena Djericu Marija odrasta u obitelji, uz oca i majku. Njihova uzorna vjera, i takvo odgajanje kćeri, trebali bi biti uzorom svim današnjim roditeljima, naglasio je Predvoditelj. Pozvao je na molitvu za sve roditelje, za one koji se bore s neplodnošću, ali posebno je istaknuo poziv na molitvu da se prihvati kako roditeljstvo nije pravo pojedinca, već privilegij, milost koju Bog daje.

Crkvica sv. Ane u mjestu Podgaće prvi se put spominje 1580. godine, kao filijalna crkva laniške župe. Resi je drveni oltar s kipom sv. Ane koja u naruču drži malu Blaženu Djericu Mariju. U crkvi se čuvaju misali iz 18. stoljeća. Crkvu okružuje jedan od vjerojatno na širem području najljepše uređenih parkova, u kojem je i izvor vode. (G. K.)

ŽUPE SV. NEDELJA, SV. MARTIN I ŠUMBER

Poštovani čitatelji, nedavno ste se na listovima Ladonje sreli sa župama grada Labina i župom Raša, koja je povezana u pastoralnu jedinicu s Gornjim Labinom. Ta se pastoralna jedinica praktički povezuje s ostalim župama grada Labina, a po dekretu posebno sa Župama sv. Nedelje i sv. Martina te župom Šumber. Evo, ove tri župe unutar sebe čine novu pastoralnu jedinicu koju vodi župnik preč. Milivoj Koren, kao što vodi i Gornji Labin s Rašom. Zapravo dio o kojem pišemo pastorizira vlč. Carlos Fonseca, a poslije Velike Gospe tu će službu preuzeti vlč. Jeronim Jokić, voditelj za ovaj dio tog zajedničkog pastoralnog saveza kao kapelan navedenih župa. Evo skromne reportaže koja se odnosi na dio što će ga posluživati vlč. Jeronim Jokić.

SVETA NEDELJA

Sv. Nedelja Labinska, kao i Sv. Martin, kćeri su labinske župe jer su od nje odijeljene, rodile se, 1632. godine. Župa sv. Nedelje posvećena je Presvetom Trostvu, a crkva je sagrađena 1897. godine. Vjerojatno je prije

kao župn crkva služila benediktinska crkva na mjestu gdje je danas igralište. Župna je crkva obnovljena 1995. godine i sada je jedina u župi. To je i središnja župa cijele pastoralne jedinice, sa župnim uredom i to središnjem za sve tri spomenute župe, a sve poslužuje kapelan iz Labina (7 km). Ako župa blago raste, treba zahvaliti mladim parovima i doseljenicima. Brojno stanje ove župe kazuje da župa broji 1600 žitelja od toga 1100 katolika, nekoliko desetaka muslimanskih obitelji koje su se uredno uklopile u ovaj kraj, posebno u Vrećarima. Blagoslov kuća prima oko 400 obitelji. S brojem djece, osim nekih obitelji, ne možemo se pohvaliti jer pričesničke i krizmaničke skupine kreću se od 5 do 10 djece. Nažalost, ima više umrlih. Jako bi nam bilo draga da nas obitelji obavijestе kako bismo ih mogli posjetiti utjehom molitve i sakramenta. Župna je zajednica više tradicionalna; na redovitim nedjeljnjim misama ima od 30 do 40 sudionika, ali za blagdane broj se udvostručuje i na više od stotine. Iako je mali postotak redovitih sudionika, ipak župa ima razvijen i raspjevan

ženski župni zbor pod ravnateljem gospođe Helge Vrh iz Sv. Ivanca i orguljaša Mladena Udovičića, kako se vidi na priloženoj slici. (Prilažemo također, što smo propustili u reportaži župe Gornji Labin, sliku pjevača iz Gornjeg Labina).

Župno pastoralno i ekonomsko vijeće

Dobro je organizirano Župno pastoralno i ekonomsko vijeće, a radi se s vijećnicima po tri do četiri susreta godišnje. Posebno treba pohvaliti skupinu Caritasa svih župa zajedno, a to su: Rina Basanić, Irene Mikuljan, Marija Borčić, Mirijana Šumberac, Irena Smilović, Đani Beučić, Robi Belušić, Deni Belušić, Leonida Licul i Lučana Radović. Osjeća se potreba za organizacijom sakristanske službe, a sve bi se najbolje riješilo organizacijom liturgijske skupine. Ovdašnji članovi Caritasa organizirani su i aktivni zahvaljujući glavnim pokretačicama Mariji Borčić i Ireni Mikuljan. Njihove su aktivnosti u nalaženju sredstava te briga za djecu prilikom sv. Nikole, posjet kori-

snicima u Domu, pokloni za Božić i Uskrs te briga za siromahe.

Zauzeti su laici: Mladen Udovičić, Irene Mikuljan, Marija Borčić, Dajana Mikuljan, Violeta Miletić, Mirijana Šumberac, to su angažirani laici bilo u zboru, Caritasu ili u pripremi djece za sakramente.

ŠUMBER

To je najблиža župa Sv. Nedelji. Župa u Šumberu posvećena je mučenicima sv. Ivanu i Pavlu, ona se već spominje 1260. godine, a župna crkva sagrađena je 1672. godine. U župi se nalaze i druge dvije crkve: Sv. Kvirin (na groblju) i Majka Božja od Drenja (Kraj sela Katun). U crkvi Majke Božje od Drenja i danas se redovito slavi svetu misu svake nedjelje. Iako je mala župa, pogotovo zato što je puno ljudi iz raznih razloga otišlo u inozemstvo, ima jednu veliku tradiciju oko slavljenja Gospe od Drenja. To je slavlje koje se obilježava već stoljećima. Toga dana ovdje hodočasti mnoštvo hodočasnika i posjetitelj iz Labinskog dekanata te Pićanštine i šire. Oko tisuću se okupljenih svake godine 5. *angošta* nađe oko crkvice te se mnogi ispovijedaju i sudjeluju na sv. misi na otvorenom. Prisjete se događaja kada se u kolovozu tamošnjoj pastirici ukazala Gospa u krošnji drva drena. Na mjestu ukazanja izgrađena je crkva 1440. godine. Taj se blagdan poklapa s čudom u Rimu kad je 5. kolovoza pao snijeg i papa Liberije je u tome video znak s neba da na tom brežuljku sagradi velebnu crkvu u čast Gospa koju i danas znamo pod imenom Santa Maria Maggiore. Stoga se jedan i drugi događaj slave istovremeno pod nazivom Snježna Gospa. Mogli bi reći da je to najveći događaj ove župe. Još su velika događanja: slavljenje zaštitnika sv. Ivana i Pavla, mučenika, 26. lipnja, zatim su veliki blagdani Božić, Uskrs i već tradicionalni Križni put za Veliki petak.

Župa u brojkama

Brojvno je stanje ove župe sljedeće: ima oko 450 stanovnika, od kojih je manji broj muslimana, ostali su katolici koje posjetimo za blagoslov kuća, i to oko 140 obitelji svake godine. Što se tiče krštenja, ove godine nismo imali nijedno, samo jedno vjenčanje, 3 sprovoda i skoro uvijek 1 ili 2 krizmanika i pričesnika koji budu uključeni za pripremu s ostalom djecom iz Sv. Nedelje i Sv. Martina. Župna je zajednica u Šumberu mala, ali drži dosta do svoje tradicije, a na to pazi nekoliko gospođa koje revno pohađaju crkvu nedjeljom i drže do svojih običaja. Na nedjeljnoj misi redovito dolazi od 10 do 20 ljudi, to su brojevi koje se, naravno, za blagdane povećavaju. Što se tiče pjevanja, nekoliko od redovitih gospođa koje dolaze svake nedjelje na misu prakticiraju pučko pjevanje, ponekad same, a ponekad praćene klavijaturama

Župna crkva sv. Ivana i Pavla u Šumberu

gospođe Violetе Miletić. Kao zauzeti laici oko uređivanje crkve, čitanja, zvonjenja i sakristanske službe i ostalog pomažu nam Danica Blašković, Lučana Radović, Đeni Blašković, Miro Mahmutović sa svojim sestrama Vesnom i Emom, Palmira Kevrić i Albina Miletić. To je marljiva liturgijska skupina. Ovom župom upravlja se iz Sv. Nedelje, a godinama se upravljalo iz Tupljaka.

SVETI MARTIN

Treća je župa ove pastoralne jedinice, koju gotovo zaokružuje jer je to područje najveća i najrasprostranjenija župa, Sv. Martin. Ide gotovo od Vineža, od Marciljani, do Kunja nad Rašom, Paradiža pa do Ružića i Žnjidara. Inače ima 31 naselje, a veća su naselja Sv. Martin s istoimenom župnom crkvom i crkvom Gospe od Zdravlja, u Marićima su ruševine crkve sv. Ivana i Pavla, a u Barbićima crkva sv. Augustina te na groblju crkva sv. Katarine i u Snašćima crkva navještenja BDM. Svakako je najvažnija među područnim crkvama crkva sv. Bartula nad Rašom, koja tijekom pastoralne godine funkcioniра subotnjom misom za nedjelju jer je ovaj dio župe prema Labinu dosta udaljen od Sv. Martina (oko 10 km.). Župa je, dakle, nastala izdvajanjem iz La-

rina davne 1632. godine od kada postoji i crkva Majke Božje od Zdravlja koja je sigurno služila kao župna crkva i puku je posebno omiljena. Župna je crkva

Župna crkva sv. Martina

Župni zbor u Sv. Nedelji

sv. Martina u kojoj se danas slavi i sv. Anu kao zaštitnicu trudnica.

Župa bogate tradicije

Može se reći da ta velika župa ima i svoju bogatu tradiciju, ali je ta tradicija u vrijeme komunizma bila zatomljivana i uništavana. No, Božje se stvari ne mogu uništiti te je zato razumljivo da se ta zasebna župa duhovno budi i obnavlja. Po broju stanovnika župa ima 1700 žitelja, od čega ima najviše katolika, to jest onih koji su primili sve sakramente, neki samo krštenje, ali manji broj prakticira vjeru i svoju crkvenost što se vidi i po tome jer se tu i danas prakticiraju civilni sprovodi (bez svećenika). No, u kuće nas prima preko 400 obitelji. Župa je po broju najjača u ovoj pastoralnoj jedinici. To pokazuju i krštenja na godišnjoj razini, pričesnička su slavlja zasebna, a krizme na razini cijele pastoralne jedinice (u Sv. Nedelji ili Sv. Martinu, naizmjenično). Nedjeljnih sudionika na misi ima redovito od 35 do 45 što se u blagdanima povećava. Župna su zajednica odnosno njena duša moliteljice sv. krunice koje uvijek dočekaju svećenika molitvom. Pjevanje već godi-

nama vodi nekoliko gospoda, pripadnice Neokatolickog puta, uz guitaru, ali na način pučkog pjevanja pa se lako svi koji žele uključe.

Crkvu uređuju i čiste gospode iz molitvene skupine, a u liturgiji pomažu mlađi. Župno je vijeće ujedinjeno s ostalim djelama župama, a tako i članovi Caritas-a. Zauzeti su članovi župe: Endi i Đani Beučić, Bruno Peroša, Marija i Albina Babić, Anica Beučić, Marija Belušić, Loreta Dinić i Leana Serfin, Mario Babić i zvonar Paolo Oplanić. A među proslavama treba istaknuti Sv. Anu 26. srpnja kad nam se pridruže i vjernici iz drugih župa. Skromnije se slavi Sv. Martin i Majka Božja od Zdravljia. Svečano slavimo, uz lijepi broj sudionika, Božić, Cvjetnu nedjelju i Uskrs, naravno i sakralna slavlja, pričest i krizmu. Ove godine prvi smo put posebice slavili i Sv. tri kralja što pokazuju priložene slike. Zadnje je slavlje bila sv. krizma početkom lipnja kad je biskup u miru mons. Ivan Milovan osmero mlađih potvrdio u vjeri (krizmanici su bili iz svih triju župa: Šumber, Sv. Nedelja i, naravno, Sv. Martin).

Zaključujući ovaj članak valja reći da povezanost ovih zajednica međusobno dobro funkcioniše te da su si podrška. Najprije Sv. Nedelja i Šumber: Sv. Nedelja seže sve do predgrađa Labina na ulazu u grad (Štrmac i Dubrava). Tako je i taj dio upućen prema Labinu. Još više možemo reći za povezanost s Labinom Župe sv. Martina, osobito područja Sv. Bartula. Tu bi se zapravo trebalo posebno angažirati oko formiranja i vodenja područne zajednice sv. Bartula jer ima mnogo obitelji i onih mlađih s djecom, a daleko su od Sv. Martina i od Labina – Podlabina gdje dio njih obavlja svoje vjerske potrebe, i odrasli i djeca. Zato to treba dobro promisliti i organizirano provesti. Dakle, s objetu strana dolazimo do Labina te ima smisla sve to područje povezivati s pastoralnim djelovanjem grada Labina, ali uvijek poštujući vlastitost i tradicije svake župe.

MLADOMISNIČKA SE LOPTA ZAKOTRLJALA

SVETA NEDJELJA U utorak 30.6.2015. ministri Labinskog dekanata okupili su se sa svojim svećenicima i mladomisnikom vlč. Želimirom Bagavcem na ljetni susret. Vlč. Carlos Fonseca i vlč. Želimir održali su radionicu s kadionicom, objasnili su djeci

kako funkcioniše, kada i kako se njome rukuje, a onda su to djeca isprobavala. To je bilo jako zanimljivo. Carlos je rekao djeci da je liturgija na nebuh gdje služe anđeli, a ista se ta liturgija odvija na zemlji u crkvi na misi i ostalim sakramentima u kojima služe oni kao anđeli, i dobro je da budu, da se ponašaju kao anđeli. Svećenik ima samo dvije ruke i da bi liturgija bila lijepa i sadržajna, potrebne su mu ruke ministra-

nata da pripremaju, dodaju sve što treba. Slijedila je nogometna utakmica s "mladomisničkom loptom", koju je Želimir dobio kao prikazni dar na mlađoj misi. Ovo je radosno druženje završilo uz pizzu, kolače i sokove u hladu lipe ispred župne kuće u Svetoj Nedelji.

40 DANA ZA ŽIVOT

Posljedni znak nade

Današnjem je čovjeku najviše potrebna nada, u vrtlogu svega onoga što se oko nas događa, upravo se ona najčešće gubi. Nada da su moguće promjene, ona nuda koju nam je donio Isus Krist i koja govori: "S tobom sam, nisi sama." Stojeci ispred bolnica mi smo majkama koje žele pobačiti, ali i medicinskom osoblju posljednji znak nade. Znak nade koji govori da postoji drugo rješenje, znak nade koji govori uime neželjena nerodenog djeteta. Znak nade koji govori: "Mama, želim živjeti!"

"40 dana za život" najveća je međunarodna koordinirana *pro-life* organizacija u povijesti, koja je svoj rad započela 2004. od strane lokalnih kršćanskih zajednica u Bryan College Station u Teksasu. Okuplja vjernike ispred bolnica i klinika za pobačaj kako bi zajednički molili i postili za zaštitu života nerođene djece, iscjeljenje majki i očeva koji su pristali na pobačaj, obraćenje medicinskog osoblja koje obavlja pobačaj te političara i aktivista koji ga zagovaraju i promiču. To je svjetska, molitvena, eku-menska *pro-life* inicijativa za zaštitu majki i nerođene djece te koja pomaže ljudima da u lokalnim zajednicama ukažu i završe nepravdu pobačaja molitvom i postom miroljubivim bdjenjem, osvješćivanjem lokalne zajednice. Glavni je voditelj Inicijative David Bereit, a u Hrvatskoj je nacionalni voditelj Ante Čalikušić iz Zagreba. U njoj je dosada sudjelovalo više od 650 000 volontera u 579 gradova u 30 država svijeta, a spašeno je 10 331 život, za koje se zna. U inicijativi sudjeluju lokalni volonteri. Nacionalni ured koordinira komunikaciju i osigurava obuku i druge resurse za volontere.

Koncept 40 dana našao je nadahnuće u Bibliji. Noa je bio u arci 40 dana, Mojsije 40 dana na brdu Sinaj, a Isus 40 dana u pustinji. To je jedan vremenski okvir koji Bog stalno koristi i koji se iz više razloga pokazao kao nepogrešiv. Slušajući Boga, jednostavno nije moguće pogriješiti.

1. Molitva i post

Kako okončati pobačaj? Prvo je sredstvo molitva. Ona zauzima središnje mjesto. Tijekom 40-dnevne kampanje pozivamo sve sudionike na molitvu i post. Pojedinci, župe, obitelji i zajednice bit će zamoljene pridružiti se molitvi kako bi cijela kršćanska zajednica bila ujedinjena u postizanju jednog cilja.

2. Miroljubivo bdjenje

Vidljiv i javan element organizacije *40 dana za život* organizirano je 40-dnevno

danonoćno bdjenje ispred bolnica i klinika u kojima se obavljaju pobačaji. To je miroljubivo okupljanje s ciljem senzibiliziranja ljudi. Oni koji su pozvani moliti i bdjeti ispred bolnica, šalju snažnu poruku cijeloj zajednici o tragičnosti pobačaja.

3. Osvješćivanje lokalne zajednice

Tijekom 40 dana šalju se poruke u sve kutke naše zajednice o važnosti i neprocjenjivosti ljudskog života. Javnost se informira o kampanji reportažama, na internetskim portalima, gostovanjima na televiziji i radiju.

40 dana za život jedinstven je *pro-life* projekt jer su temelji inicijative prvenstveno molitva i post, kojima se očituje Božja svemoć i vjera da s Bogom ništa nije nemoguće, čak ni sprečavanje tragedije pobačaja, poziva sudionike na žrtvu koja gradi vjeru i karakter, stvara vođe i pruža svjedočanstvo zajednici, razdoblje od 40 dana kampanje idealno je vrijeme za privlačenje novih aktivista koji se žele angažirati u zaštiti dostojanstva ljudskog života, pruža nepobitne podatke o spašenim i promijenjenim životima, gdje god da je bila provedena, a postignuti pozitivni rezultati daju snažan poticaj i obnovljenu nadu za daljnju borbu u zaštiti nerođenog života.

U Hrvatskoj je inicijativa "40 dana za život" započela 2014. godine, bdjenjima ispred Kliničkoga bolničkoga centra "Sestre milosrdnice" u Zagrebu, za vrijeme korizme. Tijekom druge jesenske kampanje uključilo se još pet hrvatskih gradova – sveukupno šest. U proljetnoj kampanji koja je započela na Pepelnici 18. veljače sudjelovalo je deset hrvatskih gradova. U ovogodišnjoj jesenskoj kampanji koja započinje 23. rujna i trajat će do 1. studenog sudjelovat će dvadeset hrvatskih gradova, što smatramo velikim uspjehom i jako smo ponosni na sve njih! Najviše zahvaljujemo Bogu, jer se Njegova ljubav i milosrđe u izobilju žele izliti na cijelu našu lijepu domovinu, a tako i na Pulu.

Mnogi se pitaju zašto baš molitva pred bolnicama? Pobačaji se ne događaju u hrvatskom Saboru ni u prostorijama Vlade RH ni u gradskim poglavarstvima. Oni se događaju upravo ondje gdje živimo: događaju se u našim obiteljima, zajednicama, susjedstvima, iza uglova naših škola, i iza uglova naših crkvi. Događaju se oko mene, možda u mojoj ili tvojoj bližoj okolici. Ja sam tu nepobitnu istinu shvatila na svojem prvom danu bdjenja u Puli u prošlogodišnjoj kampanji. Nedaleko mene, mjesta kraj kojeg sam često prolazila, događala se smrt,

mnogo je djece tamo izgubilo život, a da ja nisam ni podignula glavu i pogledala u prostore pulske ginekologije. Moje je srce bilo zatvoreno, iako sam, barem sam tada to vjerovala, osoba „duboke“ molitve. Bilo je to 18. veljače prošle godine, dan u kojem se moj život zauvijek promijenio. Bio je to jedan od onih dana u životu koji te zauvijek promijene i usmjere putanju tvoga života u drugom smjeru. Obećala sam si, koliko je god to u mojoj maloj snazi, da neću dopustiti da ijedan život više bude oduzet na tome mjestu. Upravo zbog toga pišem ovdje, jednako kako govorim cijelom organizacijskom timu „40 dana za život – Pula“, **cilj je naše kampanje samo jedan – prestanak pobačaja u pulskoj bolnici!** Ne znam koliko će nam kampanja za to trebati, ali znam da će Bog to učiniti, potpuno Mu vjerujem u tome.

Uz Božju pomoć sve veći zamah ove borbe za život mogao bi označiti početak kraja tragedije pobačaja u našoj sredini, narodu i svijetu. Pozivam sve one koji čitaju ovaj članak da se pridruže tolikim ljudima dobre volje koji surađuju s Gospodinom u Njegovu čudesnom djelu koje spašava i mijenja živote mnogih.

**"ŠTO GOD UČINISTE ZA JEDNOGA OD OVE MOJE NAJMANJE BRAĆE, MENI UČINISTE!"
(Mt 25,40)**

Kerin Šafarić, voditeljica „40 dana za život – Pula“

Sve informacije možete pronaći na:

www.40danazazivot.com
[facebook: 40 dana za život - Pula](https://www.facebook.com/40-dana-za-zivot-Pula)

e-mail:40danazazivotpula@gmail.com
tel./mob. 097/638-1124

RAZGOVOR: Petar Popović

**Potrebe i težnje mladih osoba
uvijek su temeljno iste – ući u
dubinu problema, u temelje
stvari i naći autentične odgovore.
Mladi danas, više no ikad,
imaju potrebu vidjeti da je
moguće živjeti vjeru kao nešto
autentično i beskompromisno.
Oni možda naizgled odašilju
dojam nezainteresiranosti,
no to je zapravo obrambeni
zid – oni traže egzistencijalne
odgovore. To bi trebala biti
nit vodilja i u navještaju vjere
ovom naraštaju mladih ljudi.**

L: Gospodine Popoviću, 21. lipnja
ove godine u porečkoj ste prvostolnici
proslavili Mladu misu?

Tako je, bilo je to jedan dan nakon mog svećeničkog ređenja. Misno slavlje u porečkoj bazilici bilo je za mene fantastično iskustvo Božjeg prolaska, istinsko pashalno slavlje. Nadam se da je Gospodin dotačnuto srca i svih prisutnih. Na svim Mladim misama ponavljam da je moje svećeničko ređenje Božja riječ za sve prisutne, utoliko što nam ovaj događaj pokazuje Božje milosrde i ljubav prema Crkvi i svim ljudima. Ukoliko Gospodin poziva u prezbiterat mlade ljudi koji su, poput menе, imali posve druge nacrte za svoj život, ako On čuva i brine za ovaj poziv te, preko Crkve (konkretno, mojih formatora) pomaže da osoba odraste u ovom pozivu – onda je to Božja riječ ne samo za mene, nego za svakoga – Bog je milosrde. No, htio bih istaknuti da to nije bila prva misa koju sam slavio – uz Misu ređenja na kojoj smo koncelebrirali s biskupom Draženom Kutlešom, imao sam isti dan u Poreču euharistijsko slavlje sa svim zajednicama Neokatekumenskog puta u Poreču te s mojim gostima koji su došli na ređenje, neki i izdaleka. Poziv na svećeništvo otkrio sam upravo u ovoj pos-

tkoncilskoj stvarnosti katoličke formacije – Bogu sam neizmjerno zahvalan na ovom iskustvu i na svim plodovima vjere kojima sam svjedočio preko Neokatekumenskog puta. Nosim u srcu zahvalnost prema Poreču, gradu u kojem sam se uvijek osjećao kao „doma“, i počašćen sam što mi je ukazana prilika slaviti Mladu misu upravo u porečkoj bazilici.

L: Preč. Alejandro Castillo Jimenez u prigodnoj je homiliji naglasio da kao što u čitanju nedjeljnog Evandelja Krist ostaje s učenicima na uzburkanu moru, tako i danas Bog šalje svoje svećenike da budu s narodom. Kada ste Vi odlučili biti s narodom kao svećenik?

Alejandro je moj profesor Svetog pisma na Visokoj teološkoj školi te sam imao priliku blisko surađivati s njim u raznim prigodama povezanim s evangelizacijom i katehizacijom. Kao mladomisniku njegova mi je propovijed bila od velike pomoći, također i zbog činjenice što osjećam da svećeničkim ređenjem nisam postigao neki „konačan rezultat“, niti da sam negdje „stigao“, već se osjećam pozvanim produbljivati uvid u stvarnosti u kojima sudjelujem obavljajući svećeničku službu. Utoliko je upravo pri prvima misama dobro imati jednog iskusnog svećenika uz sebe.

Poziv na svećeništvo nije isključivo moja odluka, niti ičija individualna odluka. Poziv je dar i trajni dijalog između Gospodina i pozvane osobe, tijekom vremena koji Crkva predviđa za provjeru, rast i sazrijevanje ovog poziva i njegove autentičnosti u sjemeništu. Prvi sam put osjetio sudiioništvo u ovom dijalogu s Gospodinom, u kojem sam primijetio znakove poziva, kada sam imao 22 godine, bio sam tada na trećoj godini Pravnog fakulteta u Rijeci, u jednom razdoblju, rekao bih, temeljnog promišljanja uopće o pozivu i o životu. S radošću se sjećam da ovaj poziv doista nije

bio neka „ideja“ čiji sam ja autor, nikad u životu nije mi došla ni misao na pamet da bih bio pozvan za svećeništvo. Zbog toga želim istaknuti da je autor ovog poziva isključivo Bog. Naravno, Bog želi dokraja poštivati stvarnost dijaloga u koju je poziv na prezbiterat smješten te je stoga potrebna i moja slobodna odluka. Ova odluka, koja je postala nešto posve „moje“, nešto što sam „ja“ u Božjem nacrtu, te potpuna sloboda njezina donošenja plod su višegodišnjeg iskustva formacije u Sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli, gdje sam doista proživio iznimno važne trenutke intimnosti s Bogom te višestruke pomoći Crkve preko mojih formatora.

L: Djetinjstvo ste proveli u Rijeci, dobili diplomu Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, diplomirali na Visokoj teološkoj školi Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Puli i završili prvu godinu magisterija iz kanonskog prava na Papinskom sveučilištu „Santa Croce“ u Rimu?

Točno, nije bilo dijelom mog plana ući u tridesete godine života i dalje kao student. No, višestruko sam zahvalan Gospodinu na mogućnosti produbljivanja spoznaja koje me zanimaju čitavog života, a povezane su sa sjecištem prava, filozofije i teologije. Studij, a osobito studij prava, temeljno je „rudarski“ posao, višesatno svakodnevno usvajanje pojmove i instituta koji pripadaju pravnom fenomenu nije uvijek odveć zabavna stvar, ali je meni osobno vrlo zanimljivo iskustvo te zasigurno primam „alate“ nužne za određeno poslanje koje će mi Gospodin pokazati u budućnosti. Studij prava ne pomaže u pripremanju homilija, u sakramentalnom životu, ali pruža jedan fantastičan uvid u crkvenu i općeljudsku stvarnost, odnose Crkve i civilnog društva i mnoga druga tipično pravnim područjima. Počašćen sam što ovaj uvid stječem na jednom od najboljih fakulteta kanonskog prava na svijetu – Papinskom sveučilištu Santa Croce u Rimu. Puno primam u akademskom smislu, spremam sam puno i dati gdje god to Gospodin bude htio. No, studij u Rimu, želim i ja to istaknuti, ne svodi se samo na fakultetsko iskustvo ili na učenje – to je jedna puno veća priča koja je povezana s Rimom, s blizinom Svetog Oca, uz susret sa specifičnom dinamikom crkvenog života koja se može susresti samo u Rimu.

L: Negdje ste rekli da svoja najljepša iskustva tijekom obrazovanje povezuju s iskustvom sudjelovanja u djelu

Vlč. Petar Popović rođen je u Rijeci 27. rujna 1983. godine od oca Radomira i majke Branke rođ. Jakšić. Osnovnu školu završio je u Rijeci, srednjoškolsko obrazovanje također u Rijeci u Salezijanskoj klasičnoj gimnaziji. Godine 2008. diplomirao je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Rijeci te obranio rad pod naslovom „Pravo djeteta na slobodu savjesti i vjeroispovijesti“. Pri Visokoj teološkoj školi Biskupijskog misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Puli završio je 2014. filozofsko-teološki studij s radom na temu „Personalistička vrijednost ljudskog čina u filozofiji Karola Wojtyle“. U Biskupijskoj misijskoj sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Puli ušao je 2006. godine, a za đakona ga je zaredio mons. Dražen Kutleša 29. 11. 2014. Vrijeme službe đakonata proveo je u Rimu na poslijediplomskom studiju iz kanonskog prava na Papinskom sveučilištu „Santa Croce“ te je živio u Biskupijskom misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ u Rimu, povremeno pomažući kao đakon pastoral župe S. Timoteo u Rimu.

nove evangelizacije, držanja homilia na euharistijskim slavlјima, zajedništva s Gospodinom u molitvi i razmatranju Božje Riječi?

Sudjelovati u doticaju Boga i konkretnih osoba koje slušaju propovijedanje ili primaju sakramente i dodirnuti su milošću i Božjim djelovanjem najljepše je iskustvo koje sam susreo u životu. Nisam nigdje, ni na jednom mjestu upoznao veću radost od ove. Mnogo sam toga primio u Crkvi, u Sjemeništu, preko Neokatekumenskog puta, preko formatora, preko Božje prisutnosti u mom životu i povijesti na razne načine, u svećeničkom poslanju imam priliku s ovim bogatstvom upoznati druge ljude.

L: Riječ Božju, kako bi svi govorili jezikom vjere, možete navještati osim na hrvatskom i na engleskom, talijanskom i španjolskom jeziku? Koliko Vam to pomaže u djelu nove evangelizacije?

Pomaže mi utoliko što mogu navijestiti događaj Krista i Božje ljubavi za svakog čovjeka, za gręšnika, Božje ogromne ljubavi koju ima za svakog čovjeka na različitim jezicima. Pomaže mi u studiju jer mnogo vrijednih knjiga ne možemo naći u hrvatskom prijevodu, a uvijek je bolje čitati autore koji pišu na drugim jezicima na izvornom jeziku. Svaki jezik sadrži u sebi i jedan kulturni kod kojim je obilježena kultura jednog naroda. Poznavati jezik znači poznavati i kulturu, odnosno načine na koji ljudi u različitim kulturnim podnebljima traže odgovore na temeljna pitanja ljudske stvarnosti. Razumjeti jezik drugoga znači razumjeti i stvarnosti u kojima se razlikujemo, a često to znači i prepoznati koliko smo zapravo isti – ponekad nam neke kulturne blokade prijeće da to odmah uvidimo.

L: Što su o Vašoj odluci nakon diplome pravnog fakulteta da krenete na studij

teologije i postanete svećenik rekli otac Radomir i majka Branka te ostala uža i šira obitelj. Kakve su bile reakcije prijatelja, poznanika?

Moji su roditelji prihvatali ovaj poziv s vjerom, kao Božju stvarnost koju su oni od prvog trenutka pokušavali dublje razumjeti, i čije ostvarenje nikad nisu priječili. Ukoliko je u nekim trenutcima bilo poteškoća razumjeti načine na koje Bog dovodi moj poziv do zrelosti, moram priznati da bih ja u njihovoj poziciji to puno teže prihvatio. Ukoliko imamo pogled vjere na stvarnost – to otvara vidike koji nam omogućuju vidjeti Božji prst u životu i svijetu. Reakcije prijatelja bile su nevjерica, šok, sumnja. Većina ih je na prilično dobru tragu u poznавanju što konkretno vjera i poziv na svećeništvo znače za mene, tijekom godina moje odsutnosti iz svakidašnjeg ambijenta u kome sam rastao (Rijeka) i formacijske u sjemeništu. Mlade mise na koje sam ih pozivao i na koje su se rado odazvali i prisustvovali bile su im važna postaja u njihovu shvaćanju mog poziva.

L: Imate puno obveza. Opišite nam jedan „običan“ dan u životu mladoga svećenika?

Moj tipičan dan određen je činjenicom da se nalazim na poslijediplomskom studiju, tj. da sam uključen u akademski način života. Stoga je velik dio dana, osobito jutarnji i poslijepodnevni sati, povezan sa studijem. Shvaćam koliko je važno održavati nutarnju strukturu molitve u danu – to su istinski stupovi o kojima ovisi moj dan, molitva i Euharistija. Večernji su sati rezervirani na poseban način za praćenje dinamike Neokatekumenskog puta s mojom zajednicom (u Rijeci, Poreču, Rimu, već prema tome gdje se nalazim) te pomaganja, kao svećenik, drugih zajednica. U skladu s mogućnostima zbog intenzivnog studijskog programa, sudjelujem i u djelovanju jedne rimske župe. U svakom slučaju, dan je prepun i prekratak, bilo bi zgodno imati još 5 – 6 sati dnevno dodatno na raspaganju, no Bog je očito imao važne razloge što je ovako rasporedio vrijeme – na nama je da to prihvativimo i slijedimo taj ritam.

L: Čime se, koliko mu to obvezе do puštaju, Petar bavi u slobodno vrijeme? Neki određen sport, glazba...?

Možda bih okrenuo redoslijed, pa bih rekao prvo glazba, odnosno umjetnost, knjige, a tek potom sport. To su dvije različite, ali komplementarne stvarnosti koje uvelike pomažu onome koji se njima bavi. Umjetnost meni osobno pomaže kritički razumjeti stavove suvremenog čovjeka, volim pratiti (ali prije toga dobro probrati) dobру umjetnost. Nažalost, ne mogu reći da sam u posljednje vrijeme susreo dobru kršćansku nadahnutu umjetnost koja bi bila kadra prenijeti ovu nadahnutost svakom čovjeku, ostajući uvijek kršćanska. Očito se i u ovom području bilježi nedostatak autentičnog življena vjere jer sumnjam da nam nedostaje umjetnika – uvijek ima ljudi koji u sebi nose sposobnost pretočiti na originalan i upućujući način koji potiče na razmišljanje i prepoznavanje srcem temeljna životna pitanja. Drugim riječima, umjetnost je udivljenje pred Bogom i Njegovim djelovanjem ljudskoj stvarnosti. Sport je s druge strane za mene, iako se ne smatram osobito sportski nadarenim, ogromna pomoći u smislu tjelesne rekreativne i dimenzije igre.

L: Hrvatsko društvo danas. Što nam je činiti da izademo iz, dobrim dijelom medijski nametnutog, stanja defetizma, malodušja, ravnodušnosti prema drugome. Treba li nam možda jedan novi zanos i empatija za konkretnog čovjeka u konkretnim potrebama, ono za što je živio i veliki hrvatski biskup na ovom istarskom poluotoku, Juraj Dobrila ?

Izlaz je samo jedan – izaci iz pogleda na svijet gdje je nebo blindirano, sivo i zatvoreno, te prijeći u pogled vjere koji mijenja pojedinca i otvara ga za Kristovu ljubav i istinu. Problem našeg i svakog društva nije u lošoj organizaciji, nego u ljudskom srcu iskvarenom grijehom. Ukoliko postoji rješenje za ovaj „kvar“, tada se možemo nadati promjeni. Ove negativne pojave koje ste nabrojali samo su vrh ledenjaka koji ispod površine krije ogromnu prepreku koja stoji na putu da čovjek postane ono

što uistinu jest – a ta je prepreka nevjera, odnosno nepoznavanje Krista. Novi zanos i nova empatija, koje spominjete, mogu postati stavovi našeg srca samo ukoliko smo susreli istinski zanos i empatiju, rekao bih „žđ“ za čovjeka koju je imao i ima Krist.

L: Mladi i njihove potrebe jučer i danas. Što im Crkva može i mora ponuditi?

Potrebe i težnje mladih osoba uvijek su temeljno iste – ući u dubinu problema, u temelje stvari i naći autentične odgovore. Mladi danas, više no ikad, imaju potrebu vidjeti da je moguće živjeti vjeru kao nešto autentično i beskompromisno. Oni možda naizgled odašilju dojam nezainteresirosti, no to je zapravo obrambeni zid – oni traže egzistencijalne odgovore. To bi trebala biti nit vodilja i u navještaju vjere ovom naraštaju mladih ljudi. Problem nastaje, po mom mišljenju, ponajviše u odrasloj dobi, kad čovjek napusti ove težnje za traženjem smisla i temelja stvari kao djetinjaste te se „pomiri“ s površinskim (ne)zadovoljstvima – to je ono to bi nas trebalo brinuti, potrebno je uzeti čovjeka u njegovoj cjelebitosti i, kako kaže papa Franjo, pratiti ga u svim razdobljima njegova života.

L: Što još neznamo o Petru Popoviću?

Običan dečko iz običnog predgrađa Rijeke, iz posve obične obitelji, na kojeg je Gospodin stavio svoju ruku, pokazao mu na konkretni i duboke načine svoju ljubav za grešnike, približio ga k sebi u Crkvu gdje je iskusio Boga Živoga, a potom pozvao u svećeničku službu. Ostale su stvari posve u sjeni ove stvarnosti.

L: Rekli ste da Vam je želja kao svećeniku staviti se na raspolažanje Crkvi za bilo koju službu gdje postoji potreba, a posebice za novu evangelizaciju koja uključuje raspoloživost za čitav svijet?

Tako je, osjećam da sam tijekom formacije za svećeništvo u sjemeništu, a i tijekom povijesti Božjeg djelovanja u svom životu primio ogromno blago te bih uvijek htio moći očitovati svoju raspoloživost potrebnama sveopće Crkve i sudjelovati u njezinu djelu kojim ovo blago otkriva i drugima. Formiran sam u misijskom sjemeništu te je Gospodin tijekom ovih godina gradio u meni otvorenost za univerzalnu Crkvu, osobito za ambijente u kojima ona nije prisutna ili je u manjini.

L: Hvala Vam na ovom razgovoru i neka u ovoj Godini posvećena života i Vašim prenesenim iskustvom u ovaj naš list izmolimo još novih duhovnih zvanja.

Hvala vama na brižljivim pitanjima, i vašim čitateljima na molitvi za duhovna zvanja.

Tereza Boljević i Božo Glavičić

Sjećanje na članove Udruge sv. Vinka Paulskog konferencije Gospe Karmelske Labin

Udruga sv. Vinka Paulskog Labin slavi 16. 7. 2015. godine blagdan Gospe Karmelske kao zaštitnicu Udruge. U to vrijeme prije osam godina napustila nas je naša članica Tereza Boljević, a prije godinu dana i Božo Glavičić. Tereza Boljević pristupila je Udrizi 1998. godine. Od samog početka bila je vjerna i skromna članica uvijek spremna pomoći bližnjemu. Nesebično se davala potrebitima i aktivno uključivala u sve oblike aktivnosti na razini Udruge. Redovito prisutna u crkvi s krunicom u ruci, pjevajući u crkvenom zboru posvetila je svoj život Gospodinu. I Božo Glavičić pristupio je Udrizi 1998. godine kao jedini muški član. Zahvaljujući bogatom znanju i iskustvu, kako duhovnog, tako i svjetovnog života, redovno nas je obogaćivao i produhovljavao mislima, molitvama i običajima našega kraja. Znao nam je približiti Boga, Mariju, svetce, blagdane i neumorno govoriti o važnosti molitve. Iz njegova srca očitovala se Božja riječ, ljubav prema Bogu i bližnjemu. Bio je duša naše Udruge. Onako tih, ponizan, skroman i samoza-tajan držao nas je na okupu vjerom u uskrsnuće i snagu Božje milosti. Uvijek je sa svojom obitelji bio prisutan na misi, na raspolažanju svećeniku kao ministrant i kao čitač. Biskup mons. Ivan Milovan postavio ga je u crkvenu službu lektora kao prvog službenog čitača u Istri. Da bi usmenu predaju sačuvao od zaborava, sakupljao je sve što je povezano s narodnim običajima našega kraja: pjesme, molitve, legende, poslovice, uzrečice, zagonetke i anegdote. Sve je to objavio u knjigama: „Narodne molitvice i pjesme Labinštine“, „Narodne priče i legende Labinštine“ i „Narodni običaji Labinštine“. Zahvaljujući Boži, u crkvici sv. Flora u Kranjcima od 1996. godine započinje se slaviti sv. misa koja redovito tripot godišnje okuplja brojne vjernike slaveći blagdane sv. Flora i sv. Roka i sv. Florijana. Udruga sv. Vinka Paulskog konferencije Gospe Karmelske Labin s ponosom nosi u srcima uspomenu na pokojne članove Terezu i Božu, s vjerom i nadom u uskrsnuće! (Nada Lončarević i Vesna Miklešević)

Tereza Boljević

Božo Glavičić

Sv. Marina, zaštitnica župe Motovunski Novaki

Jedina rimokatolička župa u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, a također u cijeloj Hrvatskoj, čija je zaštitnica sv. Marina djevica jest Župa sv. Marine Motovunski Novaki. Središte župe s crkvom jesu Motovunski Novaki udaljeni 8 km od Motovuna, 15 km od Pazina, pripada Općini Karlobag i nalazi se na n. v. od 425 metara. Sa zvonika visokog oko 30 metara može se vidjeti središta 15 istarskih župa, pa čak i Veneciju kada je vrijeme pogodno. Sv. Marina ima veze i s Venecijom, što će spomenuti na kraju. Župa je osnovana 1550. kada je sagrađena manja crkva u središtu sela i oko crkve groblje. Od tada je sv. Marina do današnjeg dana ostala tijekom stoljeća jedina zaštitnica župe. Bilo je govora porečkih biskupa da se umjesto nje kao zaštitnik stavi neki drugi svetac ili svetica jer da se o sv. Marini gotovo ništa ne zna, a i ono što se zna da je sve samo legenda koju nije zgodno iznositi vjernicima jer da bi se sablaznili. No, župljeni nisu pristali odreći se Marine. Danas u župi živi oko 15 župljana, muških i ženskih, koji nose njezino ime: Marino ili Marina. U župnoj crkvi u Motovunu u glavnjoj lađi na zidovima jesu medaljoni patrona župa bivšeg dekanata. Među njima je i medaljon sv. Marine. Sv. Marina rođena je 714. ili 715. godine u kršćanskoj obitelji u Bitiniji, jednoj

od regija Male Azije (Turska). Njezini su roditelji bili siromašni i bogobojazni ljudi. U desetoj godini doživljava majčinu smrt. Marinin otac Eugen ubrzo nakon gubitka svoje voljene žene Teodore odluči se povući u neki samostan. Povjerava kćer bliskim rođacima i odlazi u Libanon, u svetu dolinu Quadisha. Tu je na padinama planine Libanon bio samostan Gospe od Quannoubina sastavljen od celija i špilja izdubljenih u stijeni gdje su braća živjeli prema pravilima sv. Bazilija u kontemplaciji i pokoru (quannoubin je izvedenica iz grčke riječi kenobion, a znači samostan). Marina je neko vrijeme ostala sama kod kuće. Onda je i ona odlučila poći u obližnji ženski samostan u dobi od 14 godina. Imala je 17 godina kad joj je umro otac. Uskoro je doživjela tešku klevetu. U blizini njezina samostana bila je gostionica ili prenoćište. Gostioničar zvani Pandasio imao je kćer koja je bila raskalašena. Nju je zaveo jedan razvrtnati mladić te ostade trudna. Kad se dijete rodilo, njezin otac i ljubavnik optužili su Marinu da je to njezino dijete. Iako se mogla oslobođenit takve klevete, prizna grijeh koji nije počinila. Odmah je izbace iz samostana. Skloni se u neku špilju blizu samostana. Preživljava od ponekog milodara i hrani se divljim biljem. Nakon godine dana Pandasijeva kćeri, želeteći se oslobođenit svake odgovornosti, dovodi „dijete grijeha“ sina nazvanog Fortunato (Srečko). Marina, sve pokorno

podnoseći, uzima to dijete i oni zajedno provode pet godina progona i patnje. Ljudi su se divili njezinu besprijeckom životu i dobroti u brzi za tuđe dijete. Prevelike i teške žrtve tjelesno su uništile Marinu. Ubrzo, 8. veljače 740. godine umire u 25. godini života u samostanu gdje su je opet primili nakon što su se osvjedočili o njezinu neporočnu životu. Ona djevojka koja joj je podmetnula dijete bila je više godina u vlasti sotone. Kad je doznala o Marininoj smrti, odmah pohita u samostan i po zagovoru svetice biva oslobođena vlasti zloga. To je bilo pravo čudo. Njezino je tijelo iz Quanubina preneseno u Rumunjsku??? da bi se zaštitilo od barbara. Mletački trgovac Giovani da Bora 17. srpnja 1228. prenio je tijelo u Veneciju gdje se još uvijek nalazi. Danas se čuva u crkvi Santa Maria Formosa. Prema rimskom martirologiju sv. Marina slavi se 18. lipnja, a 17. srpnja slavi se prijenos njezinih relikvija iz Carigrada u Veneciju, koji je bio po nekim izvorima 1228. ili 1231. Slavi se u Italiji, Španjolskoj i Francuskoj, a u Hrvatskoj u Istri u Motovunskim Novakima. Svetica se uvijek prikazuje odrezane kose i u redovničkoj odjeći s malim djetetom uz skute. Autor ovog životopisa nosi njezino ime, a rođen je i kršten 17. srpnja (isti dan) u župnoj crkvi sv. Marine u Motovunskim Novakima, župnik u svojoj rođnoj župi od 2003. do 2012. godine. (vlč. Marino Mikolić)

Proslavljen blagdan bl. Marije Propetog Petković

PULA U četvrtak 9. srpnja 2015. u pulskoj Župi sv. Josipa svečano je proslavljen blagdan bl. Marije Propetog Petković, suzaštitnice te župe. Misno slavlje predslavio je fra Željko Klarić, iz pulskog samostana sv. Ivana Krstitelja, u suslavljaju s domaćim župnikom vlc. Ivanom Prodanom. Uz domaće župljane misi su nazočili vjernici iz drugih pulskih župa, a posebnu notu živosti dala su djeca iz vrtića Marije Petković, koja su na misi sudjelovala u pratinji časnih sestara, odgojiteljica i roditelja.

Već sama činjenica da je ona u svoje redovničko ime utkala ime Propetog, govori mnogo o identitetu bl. Petković, time je izrazila kome želi sličiti i koga želi u potpunosti slijediti, naglasio je predvoditelj na početku misnog slavlja. Fra Željko je u prigodnoj homiliji, spominjući mladića koji pita Isusa „što mu je činiti da bi baštinio život vječni?“, naglasio kako nam svetci i blaženici, pa tako i bl. Petković, upravo to pokazuju svojim životom već ovdje na Zemlji, a zasigurno nas u tome bodre i s

Neba....Propovjednik je nadalje istaknuo kako je Blaženica bila vrhunска odgajateljica i izuzetno dobro organizirana kako bi uspjela iskoordinirati rad čak cijele jedne družbe sestara te pozvao prisutne roditelje neka se na nju ugledaju u svojim zahtjevnim ulogama očeva i majki, kako bi bili što bolji odgajatelji u što kvalitetnije organiziranom obiteljskom životu. Bl. Petković ostvarila se u ljubavi, poput Isusa utrošila je svoj život dajući se za druge. Neka ova Godina posvećena života, koja će po završetku prepustiti mjesto Godini milosrđa, bude prigoda za zahvalu sestrama Družbe Kćeri Milosrđa za sve što čine, a i za uputiti zahvalu utemeljiteljici što nam je podarila tu, jedinu u Hrvatskoj, osnovanu družbu sestara franjevki.

Glazbeno-recitativni program

Pri završetku misnog slavlja djeca su održala kraći glazbeno-recitativni program, a svečanost je zaključena čašćenjem relikvija blažene Petković koje se čuvaju u toj crkvi. Na kraju se uime časnih sestara prigodnim

zahvalama obratila s. Antonija Tijardović, voditeljica vrtića „Marija Petković“ koji se nalazi u Župi Krista Spasitelja na Velom Vrhu. Trenutno u pulskoj kući Družbe Kćeri Milosrđa djeluju s. Antonija i s. Edita koje se o djeci u vrtičkoj i jasličkoj skupini brinu zajedno s dvjema odgajateljkama. Župa sv. Josipa na poseban način štuje blaženu Petković jer su sestre njezina reda, Družbe Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje, pri svom prvom dolasku u Istru, 1947., najprije živjele i djelovale upravo ovdje, u Župi sv. Josipa. Zbog te prvotne povezanosti, prilikom posvete nove župne crkve sv. Josipa, 2004. godine, u podnožje oltara položene su, uz moći sv. Maura i sv. Eleuterija, i moći blažene Marije od Propetog Isusa Petković. Časne sestre reda Družbe Kćeri Milosrđa koju je osnovala bl. Petković danas vode vrtić „Marija Petković“ pri Župi Krista Spasitelja u naselju Veli Vrh, no svake se godine o blagdanu utemeljiteljice okupe, zajedno s brojnim njezinim štovateljima, na proslavu Blaženičina spomendana upravo u crkvi sv. Josipa. (G. K.)

Sv. Marija Magdalena: Humanitarni koncert duhovne glazbe

Usrijedu 22. srpnja, na spomendan sv. Marije Magdalene održan je humanitarni koncert sakralne glazbe u Mutvoranu, pitoresknom akropskom naselju na zapadnoj obali Istre. To malo mjesto, koje broji svega 20-ak stanovnika, ili čak i manje, pomalo zaboravljeno od ljudi, ponosno štiti i obogravljuje svoju crkvicu posvećenu sveticici iz Magdale. Crkva je iz 14. stoljeća, a unutrašnjost crkve resi prava riznica umjetnosti prepoznata kako kulturna baština i od UNESCO-a. U srijedu 22. srpnja ondje se okupila skupina vjernika kako bi proslavili svoju zaštitnicu sv. misom zahvalnicom koju je predvodio vlč. Jeronim Jokić.

Propovijed je bila vođena evanđeoskom mišlju kako ovaj svijet čezne za više Marija Magdalena, a nikako za onima koji su htjeli baciti kamenje te je osuditi. Upravo s njezinim pokajanjem Bog je učinio velika čudesa te je jednu običnu grešnicu i bludnicu preoblikovao u sveticu u čiju su čast podignute crkve širom svijeta. Marija Magdalena predala je sve Bogu, a On joj je oprostio i njenu vjernost stostruko oblikovao i nagradio. Nakon mise uslijedio je humanitarni koncert župnog zbora sv. Petra i Pavla iz Marčane pjesmama sakralne glazbe. U prvom dijelu programa izveden je „Otče na“ u staroslavenskoj formi, „Zdravo Marijo“ iz zapisa Ivana Matetića Ronjgova, tradicionalna „Pjevaj hvale, Magdaleno“ iz 1757., potom „Klanjam ti se smjerno“ u verziji Franza Schuberta te „K tebi oči podižemo“ iz zbirke Gjure Veljkovića iz 1816. g. U drugom dijelu programa zbor je otpjevao poznate duhovne šansone, a na kraju su zajedno s publikom završili s „Ostani s nama jer večer je“. Orguljskom pratnjom večer je obogatio Tomislav Vojvodić, inače bogoslov na zagrebačkom sveučilištu, a pratnju na gitari izveo je Goran Gabriel Braković. Koncert je bio humanitaran, prihod namijenjen obiteljima s materijalnim poteškoćama. Koncert je održan u suorganizaciji župa Krnica i Marčana. Tako smo se pjesmom i molitvom rastali te ljetne večeri s Mutvoranom, magdaliničkim cvijetkom koji resi onaj kraj u svojoj mirnoći i posebnoj ljepoti. (Nicol Radolović)

Proslavljen blagdan sv. Margarete

Misno slavlje prigodom proslave Sv. Margarete djevice i mučenice u Štinjan-skoj župnoj crkvi, u nedjelju 19. srpnja, predvodio je biskup u miru mons. Ivan Milovan. Suslavili su župnik domaćin, generalni vikar Biskupije, mons. Vilim Grbac i p. Nikica Battista iz pulskog samostana sv. Franje Asiškog koji u tu župu povremeno dolazi pomagati u pastoralu.

ŠTINJAN Mons. Milovan je u prigodnoj homiliji istaknuo kako je sv. Margareta podnijela mučeništvo u jednom od posljednjih, najžešćih valova progona kršćana, za vladavine cara Dioklecijana, početkom 4. stoljeća, tek desetak godina prije nego je kršćanstvo, 313. godine, dobio slobodu. Ti su zadnji valovi progona bili toliko strašni da su neki očekivali kraj svijeta, naglasio je Biskup. Odlazak i slavljenje mise na grobovima mučenika prvi je oblik hodočašćenja, podsjetio je Propovjednik, a prvi su kršćani to prakticirali žečeći upravo da im ti mučenici svojim uzorom vjernosti Kristu do same žrtve života budu uzor i poticaj u osobnom vjerničkom rastu. Mučenici su najbolji svjedoci Isusa Krista pa se upravo stoga običaj okupljanja na molitvu na njihovu grobu, ili jednostavno okupljanje

na molitvu na njihov spomendan, održao među vjernicima sve do današnjih dana. U svome osvrtu na dnevno evanđelje Biskup je naglasio važnost počinka, odmaka i odmora od svakodnevnog rada. Iako je čovjek radom suradnik Boga Stvoritelja, odmor je čovjeku potreban ne samo za fizički odmor nego i za duhovni odmak od svakodnevnih briga za materijalno, kako bi se mogao posvetiti duhovnom, obitelji, međuljudskim odnosima. Upravo je to sažeto u krilatici „Ora et labora“ na kojoj je izgrađen dvije tisuće godina star duh europske kulture. No, i odmor mora biti ljudski konstruktivan i duhovno oboga-

čujući, a mnogi načini kako se današnji mladi uništavaju cjelonočnim izlascima to zasigurno nisu, upozorio je Biskup. Neka nas i naše mlade zagovor sv. Margarete prati i jača u nastojanju služenja dobru i svjedočenja živeći život u vjeri, nadi i ljubavi, zaključio je Biskup. Mons. Grbac je u završnom obraćanju uputio zahvale svima koji na bilo koji način doprinose životu te župne zajednice te pozvao sve okupljene na osvježenje u dvorištu crkve, koje je omogućio Mjesni odbor Štinjan. (G. K.)

Preminuo vlc. Josip Racan

Vlc. Josip Racan, svećenik Porečke i Pulskog biskupije, preminuo je, osnažen svetim sakramentima, u 77. godini života i 50. godini svećeništva, u stanu crkve Dobrog Pastira u Potpiću.

Vlc. Racan rođen je 5. ožujka 1939. u selu Režanci, nedaleko Svetvinčenta, od oca Bože i majke Ane rođ. Petrović, kao najmlađe od šestero djece. Kršten je u Svetvinčentu iste godine, a ondje je primio i sakrament sv. potvrde 1950. godine. Osnovnu školu pohađao je u rodnom selu od 1947. do 1951., a gimnaziju u Biskupskom sjemeništu i Državnoj gimnaziji u Pazinu. U Pazinu je pohađao i Visoku teološku školu gdje je apsolvirao 1966. godine. Vojni rok odslužio je u Skoplju od 1959. do 1961. godine. Red đakonata primio je po rukama biskupa Dragutina Nežića, a on ga je zaredio i za svećenika 11. srpnja 1965. godine u Puli. Mladu misu proslavio je Svetvinčentu 8. kolovoza 1965. godine.

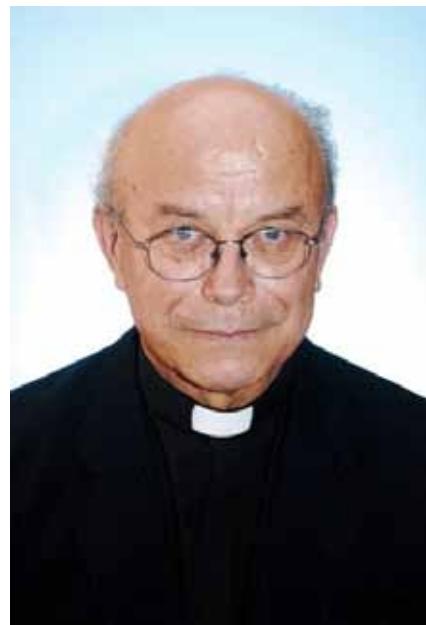
Prvu svećeničku službu, od 1. rujna 1965., obnašao je u Novoj Vasi Porečkoj. Tri godine kasnije biva imenovan duhovnim pomoćnikom u Poreču i Fuškulini, a od 1971. pastoralnim suradnikom i katehetom u istim župama. Godine 1973. imenovan je župnikom Svetog Lovreča Pazenatičkog i Gradine gdje ostaje do 1997. U listopadu 1997. postaje župnikom u Brtonigli, Novoj Vasi nad Mirnom i Materadi. Godine 2004. upravlja je župama Novigrad i Dajla za trajanja oporavka župnika Milivoja Korena. U kolovozu 2008. postaje župnik Gračića,

a 2014. biva imenovan župnikom Župe sv. Bartula apostola u Tupljaku, s prebivalištem u Podpiću. Unatoč krhkzu zdravlju, posebno u kasnijim godinama, revno je obavljao povjerene mu službe, nastojeći svojim svećeničkim životom djelovati na slavu Bogu i na dobrobit narodu.

U pondjeljak, 27. srpnja, u Svetvinčentu je održana sprovodna misa i ukop vlc. Josipa Racana, svećenika Porečke i Pulskog biskupije.

U nazočnost četrdesetak svećenika te brojnih vjernika iz raznih župa gdje je pokojnik djelovao, sprovodnu misu i obred sprovoda predvodio je biskup u miru mons. Ivan Milovan.

U ovoj crkvi, gdje je pred nepunih pedeset godina pokojnik slavio svoju Mladu misu, bilo je to 8. kolovoza 1965. godine, vjernička ga obitelj ove župe danas ispraća na vječni počinak, naglasio je biskup Milovan. Vlc. Racan je, naime, namjeravao u Svetvinčentu u mjesecu kolovozu proslaviti 50. obljetnicu svećeništva. Cijeli je svoj život posvetio pastoralnom djelovanju, i unatoč ozbiljnim zdravstvenim poteškoćama, uvijek je spremno sudjelovao u svim zajedničkim projektima, ali i u brigama, tjeskobama i naporima ove biskupije i cijele Crkve, rekao je biskup u prigodnoj homiliji. „Sestrice smrt“ po svetom Franji, pozvala ga je u Vječnost i uvjereni smo da će svoj svećenički jubilej proslaviti gledajući licem u lice Gospodina, naglasio je biskup. Vjerujemo da je prijelaz u Vječnost

dočekao pripravan, upravo kao je to tijekom svog pastoralnog djelovanja uvijek preporučivao povjerenim mu vjernicima. U tom se smislu biskup Milovan, također sin svetvinčentske župe, podsjetio riječi jedne drevne pučke marijanske pjesme, koju su u mладости, na bogoslužjima pjevali u crkvi 'Sv. Marije od Trih Kunfini', a čije riječi spominju i zaziv Mariji za njezinu blizinu u trenutku smrti.

Pokojnikov curriculum vitae pročitao je generalni vikar biskupije mons. Vilim Grbac, te je izrazio sućut pokojnikovoj rodbini u ime svećenika, redovnika i redovnica Porečke i Pulskog biskupije, a na njegovo djelovanje posljednjih godina u Pićanskom dekanatu osvrnuo se pićanski dekan preč. Antun Kurelović. (preuzeto sa: www.biskupija-porecko-pulska.hr)

DOLIČNA PROSLAVA DANA DRŽAVNOSTI U MARČANI

Na sam Dan državnosti, 25. lipnja, u organizaciji župe Marčana i UHD-a, Ogranka Općine Marčana kojem predsjeda gosp. Oskar Čalić, održana jer svečana proslava tog državnog praznika. Dan Hrvatske državnosti u ovom se istarskom mjestu obilježava već devetnaest put zaredom, što je raritetan i stoga pohvalan događaj za istarske prilike i neprilike. Prije početka svete mise u župnoj crkvi svetih Petra i Pavla održana je dostojanstvena procesija, svećenstva, predstavnika vojnih i policijskih postrojbi i mnoštva vjernika, s hrvatskim barjacima i uz pjevanje i molitvu, do mjesnog Križa. Tu je položeno cvijeće, zapaljena svijeća i izrečena molitva za sve poginule

i umrle u Domovinskom ratu. U kratkom se nagovoru prisjetilo i svih onih koji su tijekom burne i trnovite istarske i hrvatske povijesti doprinijeli našoj današnjoj slobodi i ostvarenju hrvatske države. Uz marčanskog župnika, vlc. Jeronima Jokića, misno je slavlje uveličalo još šest svećenika iz susjednih župa, predvođenih paterom Antunom Štefanom iz Zagreba. U nadahnutoj propovijedi pater Štefan je istaknuo važnost svakoga čovjeka u Crkvi i u zajednici vjernika, kazavši kako „nitko nije nebitan, niti smije biti odbačen“. U tom je kontekstu prenio vjernicima i neka svoja iskustva iz Afrike u kojoj je proveo (država Benin) 18 misionarskih godina. Nakon liturgijskog dijela svete mise održan je pri-

godni glazbeni program za mnogobrojne Marčance i njihove goste. Program su izveli: zbor „Cantus PoPuli“ iz Pule, s voditeljicom Tatjanom Merkl; akademski glazbenik – tenor, Zoran Tomaić iz Pule i akad. glazbenica Ana Šterpin Zagoranski, prateći ga na harmonici-bajan. Program je, uz srčani pjev svih nazočnih, tradicionalno započeo himnom, „Lijepa naša“, a završio domoljubnom pjesmom, „Bože, čuvaj Hrvatsku“. Po završetku slavlja i programa u crkvi, većina je nazočnih nastavila druženje, uz dobar domjenak na prostoru ispred župnog stana koji je tradicionalno susretište tog dana za sve domoljubne ljude. (Martin Filipović)

VELIKI VAL ISELJAVANJA I MALI VAL POVRATKA HRVATA

Istarski iseljenici zaslužuju puno veću brigu svojeg rodnog kraja. Iseljenici su najbolji ambasadori u svijetu i najbolji turisti u Hrvatskoj.

Unajnovije vrijeme ima puno tema za rubriku „Glas naših iseljenika u svijetu“, ali neke vrlo aktualne, gotovo žurne teme potrebno je spomenuti upravo sada, pa makar ukratko. U ovim ljetnim mjesecima u našoj Istri i cijeloj Hrvatskoj sve vrvi od naših iseljenika koji su na odmoru u svojim zavičajima. Međutim, malo se o tome zna i piše. Iako su oni vrlo brojni i darežljivi gosti, ni Istra ni Hrvatska ne ubrajam ih u turiste. A ipak su oni turisti koji donose velik priljev u naše gospodarstvo svake godine. Bilo bi dobro da stručne službe i to objave. Redoviti su svake godine, bez obzira na vremenske prilike jer oni dolaze na svoju djedovinu, a korijeni ih vuku, pa makar se neki od njih nisu tu ni rodili. Borave u Istri i Hrvatskoj duže od dva ili tri tjedna, čak i po nekoliko mjeseci i ne donose sa sobom hranu nego poklone, ne štede na dolarima ni eurima, obnavljaju svoje stare kuće, pomažu u školovanju djece svoje rodbine, odazivaju se na humanitarne akcije i doprinose i svojim profesionalnim znanjem. Ove rezultate možemo i sami dobiti kontaktiranjem s iseljenicima koji dolaze u gotovo sva naša istarska sela i gradove, što sam i sama učinila u selu Raklju. Gotovo svaka istarska obitelj ima nekoga iz svoga roda negdje u tuđini, ali se ta kategorija istarskih ljudi ne spominje ni u svečanim sjednicama općina i gradova Istre, kao ni u Istarskoj županiji. Istarski iseljenici zaslužuju puno veću brigu i pozornost svoga rodnoga kraja. O svemu tome samo ukratko jer postoje stručni izvori koji se time (ne) bave. Ipak, dobrodošli, dragi naši, jer odlaskom u svijet vaši se korijeni nisu promijenili, a ljubav se prema domu ne zaboravlja. Posvjedočio mi je to i susret s mladim Petrom iz

Australije, koji je na odlasku iz Hrvatske, nakon jednomjesečnog ljetovanja rekao s nostalgijom: „Tako mi je teško otići na taj avion... kao da osjećam da ovamo pripadam.“ A rođen je u Australiji.

Novi val iseljavanja mladih i kvalificiranih Hrvata

O Hrvatskoj kao stoljećima iseljeničkoj zemlji premalo znamo, a najnovija zbivanja oko novog vala iseljavanja Hrvata iz Istre i cijele Hrvatske zabrinjavajuća su! Znamo li o tome dovoljno i jesmo li o tome izvještavani? Prema stručnjaku Boži Skoki i drugima („Katastrofalni odljev mladih stručnjaka iz zemlje - Glas Istre, 22. 4. 2014.“) upravo naša zemlja ima najveći migracijski postotak među državama u ovom dijelu Europe. Šokantni su podaci koje je iznio prof. dr. sc. Božo Skoko na tribini “Identitet i imidž Hrvatske u svijetu i doprinos hrvatske dijasporе“ na tribini u Puli. A poznati fizičar i matematičar Davor Pavuna tvrdi da naša zemlja ima potencijala proizvesti i prehraniti trostruko više stanovnika nego što ih Hrvatska ima. Tek se nedavno, potiče, počelo govoriti i pisati o tome kako velik broj mladih i perspektivnih ljudi odlazi iz Hrvatske. Podaci su tako različiti kad o njima govore političari ili stručnjaci za ta područja. Političari spominju od 11 000 do 35 000 odlazaka, a stručnjaci spominju 150 000 u zadnjih pet godina. Velika razlika.

Ali za neku orientaciju pogledajmo samo podatak koji iznosi njemačka ministrica rada Andrea Nahles na stranicama svog ministarstva o broju Hrvata koji su se u posljednje dvije godine uselili u Njemačku. Riječ je o nevjerojatnoj brojci od 93 000 hrvatskih građana koji su dobili boravišne dozvole i socijalno su osigurani za slobodan rad u Njemačkoj. Njemačka savezna vlada, naravno, pozdravlja dolazak uglavnom kvalificirane hrvatske radne snage u svoju zemlju, ali službeni Zagreb još šuti. (Večernji list, 22.lipnja 2015.: „93 tisuće Hrvata dobile boravišne dozvole i osiguran slobodan rad u Njemačkoj.“). Dok naši ljudi iseljavaju žečeći se samo riješiti nezaposlenosti, patnje i poniznja, često odlaze u neizvjesnost, ali vjeruju da će im тамо biti lakše. Međutim, tada dolaze do spoznaje da je život u tuđini „kruh sa sedam kora“. Mnogi se suočavaju s novim problemom, a to je drugaćiji način života, novi jezik, cijelodnevni rad za normalan život , vrlo malo vremena za obitelj, ali bolje je nego u domovini jer ondje barem dobivaju plaću. Stoga ima i onih koji se opet vraćaju u Hrvatsku, ali brojniji su oni koji ostaju u tuđini. U ovoj teškoj situaciji možemo samo reći: „Daj, Bože, da što prije dođe do boljeg uređenja i funkcioniranja naše države, da mladi ljudi nađu zaposlenje te da se i oni iz iseljeništva vrate s novim znanjem i kapitalom.“ (Ana Bedrina)

Fažanski sutoni u znaku sakralne baštine

Uponedjeljak 20. srpnja u fažanskoj župnoj crkvi održan je koncert klasične glazbe iz ciklusa Fažanski sutoni i otvorenje izložbe „Sakralna baština Župe sv. Kuzme i Damjana“. Drugi ovogodišnji koncert iz ciklusa Fažanski sutoni održan je u suorganizaciji Istarske glazbene scene mladih i Turističke zajednice Općine Fažana. Nastupili su violinist Matej Mijalić i pijanistica Jelena Barbarić Mijalić. Program koncerta započeo je skladbom H. Vieuxtempsa „Koncert za violinu i orkestar u d-molu br. 4 op. 31; I. st. Introduction – Cadenza“, a slijedili su djela G. Pugnanijsa, F. Kreislera, E. Satie, F. Chopina. Duo se posebno iskazao skladbom Koncert za violinu i orkestar u g-molu op.26“ skladatelja M. Brucha, a publici su podarili i skladbu „Meditacija iz opere Thais“ J. Masseneta.

Matej Mijalić rođen je 26. listopada 2000. u Rijeci. S osam godina počinje učiti violinu u Glazbenoj školi Ivana Matetića Ronjova u Rijeci kod prof. Danijela Trnajstića. Dobitnik je više prvih nagrada s državnih (2012. i 2014. god.) i međunarodnih natjecanja, Rudolf Matz (2013.), Daleki Akordi (2013.), Porečki Tirando con pizzicato (2015.). U lipnju 2014. god. polaže prijamni ispit za Tečaj za talentiranu djecu pri Univerzitetu za glazbu i primijenjene umjetnosti u Beču u klasi prof. M. Sorokowe. Sudjelovao je na seminarima Laus u Dubrovniku i Pro Musica u Opatiji u klasi prof. M. Sorokowa i L. Sorokow. Nastupao je u više hrvatskih gradova predstavljajući školu, a također je nastupio na Novogodišnjem koncertu kao solist s Trsatskom glazbom i Gradskom glazbom Spinčići.

Jelena Barbarić-Mijalić rođena je 1971. u Dubrovniku. Diplomirala je klavir 1992. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. K. Kos. Magistrirala je na istoj ustanovi 1996. godine u klasi prof. J. Zlatara. Paralelno se usavršavala na Hochschule fur Musik u Grazu u klasi prof. V. Kampera. Sudjelovala je na klavirskim seminarima kod prof. R. Kehrera i prof. Nasjedkina. Nastupila je kao solist s Hrvatskim komornim orkestrom, Orkestrom Mužičke akademije i Simfonijskim dubrovačkim orkestrom s kojim je izvela poznati Schumannov klavirski koncert (1996.) Od 1998. godine trajno se nastanjuje u Rijeci gdje predaje klavir i korepetira na Glazbenoj školi Ivana Matetića Ronjova. (G.K.)

Koliko neplodnost utječe na valjanost ženidbe?

Potrebno je razlikovati zapreku spolne nemoći od neplodnosti (sterilitas). Spolna je nemoć zapreka za ženidbu, dok neplodnost, kao čin naravi to nije. Zakonik jasno kaže: „Neplodnost niti zabranjuje niti prijeći ženidbu, uz obvezu obdržavanja kan. 1098.“ (kan. 1084§3). Zakonodavac jasno ističe da je brak valjan kad u njemu nije moguće zbog neplodnosti imati djecu, ako je obdržavan kan. 1098. Još je pastoralna konstitucija Drugog vatikanskog sabora naglasila: „I kad nema djece, često puta tako priželjkivane, brak ostaje kao zajednica i zajedništvo čitavog života i zadržava svoju vrijednost i nerazrješivost.“ (*Gaudium et spes*, br. 50). Riječ je o izvršenom bračnom činu, međutim, nije došlo do začeća. Potrebno je ovdje medicinskim putem utvrditi da se radi o neplodnosti. Neplodnost može biti: prirođena (sterilitasnaturalis) ili kasnije nastala (sterilitassaccidentalis). Određena osoba može biti neplodna iz različitih razloga. Najčešće je kod muškaraca riječ o poremećajima u spermii: „Uopće nema spermatozoida ili oplođnih stanica (azoospermija), broj spermatozoida je premalen (oligospermija), oplođne stanice su mrtve (nekrospermija). Žene su neplodne ako su bez oba jajnika ili ako nemaju maternice, a zatim zbog stalna izostanka ili nepostojanja ovulacije, te smetnji ili prepreka ulaska spermija u maternicu.“ (V. Blažević, *Ženidbeno pravo Katoličke Crkve*, str. 108).

Neplodnost ženidbu ne prijeći, niti prijeći valjanost, makar ona bila i trajne naravi. Ako osoba nije znala za neplodnost prije braka, njezina je ženidba valjana jer se ne može primijeniti kan. 1098. Danas postoje slučajevi da nakon što supružnici u braku otkriju neplodnost, pokušavaju primijeniti sve metode (čak i one koji su u sukobu s naukom Crkve) da dođe do željenog začeća i kad nakon nekoliko neuspjelih pokušaja,

koji su jako stresni za supružnike, ne uspiju, zbog velikog psihičkog stresa, posebno za ženu, dolazi do pucanja bračne zajednice. Stresno stanje može toliko utjecati na osobu da dođe do većih psihičkih poteškoća koje će se itekako odraziti na bračni život. Eventualno nastale psihičke poteškoće ne mogu utjecati na valjanost ženidbe. U ovom je slučaju brak valjan i nije moguće pod vidom neplodnosti tražiti proglašenje ženidbe nevaljanom.

Što to znači: „Obdržavanje kan. 1098?“

Ako jedna osoba zna da je neplodna, preboljela određenu bolest ili iz nekog drugog razloga, te svome budućem supružniku laže da može imati djecu ili namjerno prešuti da ne može imati djecu, nevaljano sklapa ženidbu, prema kan. 1098. Na internetskim se portalima najčešći uzroci neplodnosti muškarca i žene spominju sljedeći:

uzroci neplodnosti kod muškarca

- Jedna od mogućih komplikacija zaušnjaka jest i upala testisa. Primjerice može doći do djelomičnog ili potpunog gubitka funkcije jednog ili oba testisa. U slučaju da propadne jedan testis, drugi u većini slučajeva omogućava oplođnju.
- Loša ishrana, pretilost, konzumiranje alkohola, duhanskih proizvoda i opojnih sredstava.
- Pretjerano izlaganje pesticidima i drugim kemikalijama, kao izlaganje vrućini: sauna, turska kupelj...
- Zračenje i kemoterapija mogu štetno utjecati na proizvodnju spermija. Što je izvor zračenja bliži testisima, veći je rizik neplodnosti. Odstranjivanje jednog ili obiju testisa zbog raka također utječu na neplodnost muškarca.

- Dob: muškarci stariji od 40 godina mogu biti manje plodni od mlađih muškaraca.

uzroci neplodnosti kod žena

- Oštećenje ili neprohodnost jajovoda, infekcija uzrokovanja klamidijom (Chlamydiatrachomatis).
- Endometriosa, poremećaj u ovulaciji, povišeni prolaktin (hiperprolaktinemija).
- Sindrom policističnih jajnika (PCOS). PCOS je također povezan s rezistencijom na inzulin i pretilošću.
- Rana menopauza, tj. izostanak menstruacije prije 40. godine.
- Fibroidi maternice su dobroćudni tumori u stijenki maternice koji se vrlo često javljaju u žena između 30. i 40. godine života.
- Lijekovi: privremenu neplodnost mogu izazvati neki lijekovi. U većini slučajeva plodnost se vraća nakon prekida terapije.
- Problemi sa štitnjacom: poremećaji rada štitnjake, bilo da je u pitanju višak tiroïdнog hormona (hipertiroïdizam) ili manjak (hipotiroidizam), mogu prekinuti menstrualni ciklus i uzrokovati neplodnost.
- Karcinom i liječenje karcinoma: neki karcinomi, naročito karcinomi ženskih reproduktivnih organa, često snažno utječu na neplodnost žena. Zračenje i kemoterapija mogu utjecati na plodnost žena.
- Ostala medicinska stanja: medicinska stanja povezana sa zakašnjelim pubertetom ili amenorejom, kao što je Cushingova bolest, bolest srpastih stanica, bolest bubrega i šećerna bolest mogu također utjecati na plodnost žena.

„Ne budite nevjerni nego vjerni“

Pulska biskupija i grad Pula proslavili su svetkovinu svog zaštitnika sv. Tome apostola. Svetkovina je obilježena i velikim humanitarnim koncertom u Areni „Sv. Toma – zajedno za znanje“. Središnja proslava svetkovine bilo je svečano koncelebrirano misno slavlje koje je u pulskoj prвostolnici predvodio porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša. Koncelebriralo je dvadesetak svećenika iz Pulskog, Vodnjanskog i Labinskog dekanata, koji čine Pulsku biskupiju, te kanonici pulskog stolnog kaptola sv. Tome apostola, preč. Željko Staver i preč. Marijan Kancijanić.

Na početku je sve okupljene pozdravio župnik domaćin, generalni vizikar Biskupije mons. Vilim Grbac. Slavlje je započelo pjevanjem svećane Večernje, u izvedbi združenih župnih zborova svih pulskih župa. Pjevanje svećane Večernje o velikim svetkovinama drevni je običaj župama i zato se posebno želi očuvati taj običaj upravo o svetkovini zaštitnika Grada i Pulske biskupije, naglasio je mons. Grbac.

“I blaženi oni što ne vidješe a vjeruju”....

Prva stvar koju sv. Ivan Evandelist bilježi jest da sv. Toma nije bio prisutan kod prvog Isusova dolaska učenicima nakon uskrsnuća, naglasio je mons. Kutleša na početku homilije. Sv. Toma ap. bio je čovjek koji je o svemu htio u tišini razmisliti i pronaći odgovor na sve događaje koje su apostoli prethodno proživjeli. No, s druge strane,

njegove su ga sumnje obuzimale i ostala je jedna velika praznina. Povukao se u svoju samoću i tražio odgovore na svoja pitanja. Koliko se puta i mi tako povlačimo u svoju samoću, pitamo se o opstojnosti. Sv. Toma je jednostavno želio doći do nekog odgovora. Nakon 8 dana dolazi Isus, ali sv. Toma svojoj subraći govori da on ne vjeruje, već da će se uvjeriti tek kada stavi svoj prst u njegove rane, kada osjeti je li to istina.

“Sveti Toma – Zajedno za znanje”

Puljani pohrlili u Arenu „na poziv“ sv. Tome, zaštitnika svojega Grada i Biskupije. Zahvaljujući tom koncertu sv. Tome je ove godine na poseban način zaživio među žiteljima Pule i Istre, i to zasigurno otvara put ka dužnoj i primjerenoj pozornosti koju zaštitnik Pule i Pulske biskupije zaslужuje, kao što je to, primjerice, u Poreču za Sv. Mavra, zaštitnika Poreča i Porečke biskupije, i u drugim dijecezanskim sjedištima. Simbol grada – zaštitnik Pule, Sv. Toma postao je prigodom svoje svetkovine, uz humanitarnu narav projekta, i motiv dolaska u Arenu koja je bila ispunjena velikim brojem posjetitelja, prema procjenama organizatora preko tri tisuće. Cilj je koncerta bilo prikupljanje

finansijskih sredstava za stipendiranje studenata slabijeg imovinskog stanja. Koncert su organizirali Hrvatski katolički zbor „MI“, Grad Pula te Porečka i Pulska biskupija. Uz simboličnih 20 kuna koliko je iznosila cijena ulaznice, nastupili su: legendarni Oliver Dragojević, Ante Gelo, Alan Hržica, Ivana Husar Mlinac, Marija Husar Rimac, Bruno Krajcar i sestre Palić. Koncert je, kao svojevrstan domaćin, otvorio Bruno Krajcar, poznati istarski kantautor. Osim svojih uspješnica svi su izvođači poseban naglasak stavili, naravno, na duhovne pjesme, pa se je tako, tijekom dvosatnog programa, u tom jedinstvenom povijesnom zdjelju, koje je u svojoj prvotnoj namjeni svjedočilo ubojstvima kršćana pomoću zvijeri, moglo čuti glazbu vjerskog nadahnuća, mahom duhovne šansone. (G. K.)

Subrači je stalo do toga da ga uvjere, da mu pokažu što je istina, žele da i on osjeti ono što su oni osjetili. Toma se pak pouzdaje u svoj prst, odnosno u svoja osjetila. Svi znamo da osjetila nerijetko varaju čovjeka, no, iako to znamo, mi ljudi želimo sve spoznati preko osjetila. Isus dolazi i poziva Tomu da se uvjeri, Isus ima razumijevanja, shvaća čovjekovu ograničenost i njegove sumnje. Promatrajući sv. Tomu, možemo reći da se Isus služi našom slabosti kako bi nam otvorio neke nove i velike spoznaje, naglasio je Biskup. Te velike spoznaje jesu spoznaje vjere. Možemo sumnjati i postavljati različita pitanja, ali kao sv. Toma trebamo priznati: „Moj Gospodin i moj Bog!“ Tu je veličina sv. Tome, od jednog sumnjivca, koji stavlja u pitanje mnoge stvari u svezi s Gospodinom s kojim je boravio tri godine, kada spozna istinu, riječima „Moj Gospodin i Bog moj“, priznajući Isusa Krista pravim Bogom, postaje primjer

svakome od nas, naglasio je mons. Kutleša. Isus potom upućuje jedno veliko upozorenje, ali koje nije upućeno samo sv. Tomi već svakome čovjeku: „Ne budi nevjeran, nego budi vjeran.“ I blaženi oni što ne vidješe, a vjeruju“.... U tome duhu nemojmo govoriti o sv. Tomi da je nevjeran, nego recimo da je sv. Toma u biti svatko od nas tko u životu sumnja, ali s tim se sumnjama treba boriti, težiti da srcem spoznamo Istину, zaključio je mons. Kutleša.

Humanitarni koncert u Areni „Sv. Toma – Zajedno za znanje“

U nastavku večeri, u pulskoj je Areni održan veliki humanitarni koncert „Sv. Toma – zajedno za znanje“, koji su zajedno organizirali Grad Pula, Hrvatski katolički zbor „Mi“ i Caritas Porečke i Pulske biskupije. Prihod koncerta namijenjen je studentima slabijeg imovinskog stanja, kako bi im se pomoglo u vremenu studiranja, da im zbog

siromaštva ne bude uskraćena mogućnost školovanja. Ispunjena Arena najbolji je pokazatelj da su žitelji Istre razumjeli i prihvatali važnost nakane te humanitarne akcije i da postoji jaka želja da se zaista na taj način uloži u bolju budućnost. U izjavi za TV Novu, regionalnu istarsku televiziju, Biskup je naglasio kako je svaka inicijativa u tom smjeru dobrodošla. Biskup je nadalje podsjetio na Biskupijsku zakladu „Blaženi Miroslav Bulešić“ koja je osnovana 2014. godine te je tom prigodom, za školsku, odnosno akademsku godinu 2014./2015. Biskupija podijelila 104 stipendije učenicima osnovnih i srednjih škola te studentima. Ove godine imamo namjeru podijeliti 100 svojih stipendija za učenike i studente, a sredstva za još pedesetak stipendija namjerava se sakupiti održavanjem raznih koncerata, sakupljanjem donacija od ustanova i poduzetnika. Dobro je da svaki mladi čovjek ima mogućnost završiti studij koji želi i nikome ne treba to pravo uskratiti. „Mišljenja sam da se može dosta toga učiniti ako se prerasporedi sredstva iz drugih sektora da bi se pomoglo mlađome čovjeku da ide naprijed i da ostvari svoje snove“, rekao je mons. Kutleša.

Na koncertu, koji je bio izuzetno dobro posjećen, nastupili su: Oliver Dragojević, Ante Gelo, Alan Hržica, Ivana Husar Mlinac, Marija Husar Rimac, Bruno Krajcar i sestre Palić.

Svetkovini je u pulskoj katedrali predvodila trodnevnička koju su predvodili svećenici iz raznih mjesta Pulske biskupije, a glazbeno animirali zborovi iz tih župa: prvoga dana iz labinske Župe Gospe Fatimske, drugoga dana iz fažanske Župe sv. Kuzme i Damjana te trećeg dana iz Župe Rođenja Marijina u Labinu. (G. Krizman)

BEZ POLITIČKIH ZABLUDA

Nije potrebno dokazivati, dovoljno je konstatirati, kako se Hrvatska i njeni društvo nalaze već više godina u dubokoj krizi. Ta se kriza iskazuje u više različitih negativnih indikatora. Nema gospodarskog rasta. Velika je zaduženost javnog i privatnog sektora. Bankrotira velik broj trgovачkih društava, kao i privatnih osoba. Nezaposlenost je velika, a novih je radnih mjesta malo. To, i niski standard života, rezultira velikim iseljavanjem mlađeg stanovništva, a to opet rezultira demografskim deficitom i «odumiranjem Hrvatske». Ono čega ima u viškovima jesu društveni, ideološki, duhovni, politički, regionalni i drugi sukobi, ali i srazovi, koji posve potiru bilo kakvu mogućnost zajedničkog i usmijerenog djelovanja političke zajednice prema uspješnu i brzu rješavanju bilo kojeg elementa društvene krize u Hrvatskoj. Ovakvu hrvatsku negativnu poziciju nije promijenila, iako se to najavljivalo i obećavalo, ni činjenica ulaska u punopravno članstvo Europske unije. I s te nam se strane baš i nije nešto pomoglo, a očekivanja i obećanja naših vladajućih bila su velika i, naravno, pogrešna.

Treći put ili stranputica

U daljinjoj bih analizi trenutnog društvenog stanja želio ukazati na neke, po meni posve pogrešne, teze koje se često čuju u političkim, pa i stručnim raspravama, a koje začudo nailaze na uglavnom pozitivan odjek i na najnižim razinama političkog razgovora – među pukom. A to je teza, koja uzroke križe vidi u «nesposobnim i nepoštenim» političarima, prvenstveno onima koji se generiraju iz dviju vodećih stranaka na ljevici i desnici, SDP-u i HDZ-u, a rješenje krize nudi u političkom jačanju širokog spektra stranaka između, ili pored, tih dviju opcija. K tomu, svi vase za stručnima, sposobnima i poštenima. Dobra želja, ali kako stvarno ostvariva?

Ta formula, na prvi pogled, i za politički neuke ljude, izgleda dosta prihvatljiva. K tomu, za jedan dio politički inficiranih i ambicioznih individua to je i veoma zavodljiva mogućnost za oblikovanje neke nove stranke, strančice, iz nekog takozvanog «trećeg ili srednjeg puta». Pa se tako, u samo ovoj predizbornoj godini, «porodilo» nekoliko novih regionalnih i svehrvatskih stranaka, od lijevog do desnog spektra, od

revolucionarno-titoističkih do anarhističko-liberalnih pregnuća, od juga do sjevera Hrvatske, s istovjetnom proklamiranim političkom ambicijom, da žele «promijeniti Hrvatsku». Misli se, naravno, nabolje. I s onom užom, pravom, političkom namjerom da, barem lider ili još pokoji čelnik, uđu u Sabor.

I u osobnom se životu uvijek želi bolje, a, nažalost, počesto bude i gore. U politici se pogotovo parole i dobre želje ne «prodaju na vagu». Ako se okreнемo ranijoj političkoj praksi u ovih dvadeset pet godina hrvatske demokracije, onda lako možemo testirati učinak tih malih stranaka i njihovih lidera u Saboru. On je poražavajuće negativan. Sjetimo se stranke don I. Grubišića ili Kerumovih, s juga Hrvatske. Bez rezultata. Ili Laburističku stranku, Lesara i Vukušića, sa sjevera. Rezultat je jedino međusobna svađa i raspad. Ili spomenimo politički beznačajnu stranku HSU (Hrvatska stranka „uhljeba“). Svi su oni, i još niz drugih takovih iz ranijih saziva Sabora, i to bez ikakve političke odgovornosti, zapravo realizirali samo osobnu političku ambiciju i statusni interes. To se jednostavno i ne može razviti na drugi način. Te strančice apsolutno nisu u stanju mobilizirati širi politički, a pogotovo ne stručni i intelektualni potencijal kojim bi mogli ostvarivati neke, možda i dobro zamišljene, političke i društvene promjene i projekte. Ne može stranku činiti tek krug nekoliko desetaka prijatelja, koliko god bili osobno uspješni i pametni, jer stranka mora, po definiciji, prepoznavati, skupljati i artikulirati interes širokog spektra građana.

Koalicjsko dvostranački sustav nije po sebi loš

No, kakvo bi onda bilo prihvatljivo rješenje? Ovaj put razvoja stranačkog sustava u Hrvatskoj nije po strukturi loš. Tu mislim na sustav u kojemu na ljevici dominira jedna stranka (SDP) i koaličijski je otvorena za druge, a na desnici također jedna stožerna stranka (HDZ) koja ima također koaličijski kapacitet (Domoljubna koalicija). Istovjetan je stranački sustav, uostalom, u velikoj većini uspješnih europskih država. A to što on ne proizvodi pozitivne učinke na svekolik razvoj države i društva, i što zadnjih godina izrazito zaoštajemo za evropskim prosjekom i klizimo

prema europskoj zaostalosti, valja tražiti razloge u sljedećim čimbenicima: slaboj unutarstranačkoj demokraciji i selekciji (ne)sposobnih kadrova; nedovršenoj tranziciji u kojoj dominiraju snage i ideje «starog režima»; jednostranoj svjetonazorskoj i kapitalnoj ovisnosti medija; ideološki pristranoj i anacionalnoj sferi nevladinih udruga iz područja ljudskih prava i demokracije; nedostatku političkog kapaciteta za usklađivanjem i oblikovanjem zajedničkih ciljeva i političkih sadržaja. Po svemu, što je logično, parlamentarna će se većina na dolazećim parlamentarnim izborima oblikovati jedino u ova dva politička bloka. S velikom se vjerojatnošću, nakon poraznih rezultata sadašnje *Kukuriku koalicije*, može očekivati ne samo pobjeda desne, *Domoljubne koalicije*, već i njena dvotrećinska pobjeda. To bi, politološki gledajući, bio dobar preduvjet za osnaženje nove vlade u postupku pokretanja mnogih nužnih društvenih reformi, koje uvijek početno znače opterećenje, a tek se kasnije pokazuju koristi. K tomu, takva većina ne bi mogla imati izgovore da je «netko drugi kriv», pa i u okviru vlade, za neučinjeno ili loše učinjeno. I još nešto. Jedino bi široka parlamentarna većina *Domoljubne koalicije* stvorila preduvjete za parlamentarnu i drugu suradnju s ljevicom na pojedinim važnim pitanjima za društvo i državu. To je gotovo pravilo, a u postkomunističkim je zemljama to «zakon», da ljevica, kad je na vlasti, vlada isključujući ili protiv desnice. A desnica, kad je na vlasti, barem demokratski trpi ili čak surađuje s ljevicom. Sjetimo se Vlade demokratskog jedinstva (1992.) ili Sanaderova Saveza za Europu (2004.). Primjera bi još bilo naprtek. To pak znači da je kod desnice razvijeniji demokratski osjećaj zajedništva, i to iz razloga što je desnici prvti interes dobro političke zajednice, svog naroda i države, a ljevici je prioritetniji, ranije klasni, a danas ideološki i svjetonazorski interes pojedinca, skupine ili društva. Za ljevicu su oni drugi neprosvjetljene društvene «štetociće» koje treba izgurati iz društvenog i političkog života zajednice. Zbog takvog njihova političkog stava i još gore prakse, desnica barem jamči društveni mir.

Hrvatski istarski preporoditelji

Fran Franković (I. dio)

Stigavši u riječku gimnaziju, Franković je naišao na sredinu koja nije dopuštala denacionalizaciju mlađeži, unatoč brojnim pokušajima. Među ostalima, direktor je bio i Antun Mažuranić, među nastavnicima i Tadija Smičiklas i Fran Kurelac, među učenicima i Matko Laginja, Vjekoslav Spinčić, Matko Mandić, dakle, trojica vođa drugoga naraštaja hrvatskoga narodnog preporoda Istre i Kvarnerskih otoka, od 80-ih godina dalje.

Franković je prvo radno mjesto dobio u riječkoj gimnaziji pa je ondje predavao češki, grčki i hrvatski jezik.

U plejadi znamenitih i zaslužnih hrvatskih prosvjetnih dje- latnika i pisaca pedagoških rasprava i članaka, veoma važno mjesto zauzeo je i Fran Franković. Rodio se 27. rujna 1849. g. u selu Drenova. Ondje je 1856. započeo osnovnu školu, a dovršio ju je 1860. godine. Pretpostavlja se da je sljedeće dvije godine u tadašnjoj Rijeci polazio dva razreda institucije koja se zvala Glavna škola. Zatim, u prvi razred Kraljevske velike gimnazije u istome gradu upisao se 1864., a maturirao je 1872. godine. Filozofski fakultet polazio je u Pragu i Beču; vjerojatno je dopunska naobrazbu hrvatskoga jezika stjecao u Zagrebu pa je zabilježen kao «*kvalificirani profesor hrvatskoga jezika*». Kao namjesni učitelj prvo radno mjesto dobio je 1876., i to u riječkoj gimnaziji, a od 1880. g. glavni je učitelj na Carskoj kraljevskoj muškoj Učiteljskoj školi u Kopru. Na ovoj preparandiji od 1891. imao je status profesora. Od 1896. je «provizorni voditelj» tada osnovane Učiteljske škole u Kastvu, a od sljedeće godine njezin stalni ravnatelj. Istdobro, kraljevski je savjetnik, vjerojatno od 1908. godine. U mirovinu je krenuo 1910. godine pa se nastanio u tadašnjoj Rijeci. Ovdje je 1917. bio potpredsjednik, a 1918. g. predsjednik hrvatske Narodne čitaonice. Zbog maltretiranja u doba talijanske i D'Annunzijeve okupacije, g. 1920. udarila ga je kap te je postao invalid; godine 1923. preselio se u rodnu Drenovu. Ovdje je preminuo 27. srpnja 1924. godine te je pokopan na mjesnom groblju.

«Otac učiteljstva Istre»

Osim što je još za života zvan «otac učiteljstva Istre», prof. Fran Franković dobio je još jedno iznimno priznanje: 1906. g. proglašen je počasnim građaninom grada Kastva. Istra i Kvarnerski otoci, austrijski i nekadašnji mletački dio sada u cjelini padom Mletačke Republike ostaju bečki teritorij; u njegovu je okviru i susjedstvo Drenove – Kastavština. U toj pokrajini vladajući je tanak talijansko-talijanski sloj, iako je apsolutno većinski hrvatski narod. Na sâmome rubu te markgrofovije Istre, koja je dio šire upravne zajednice – Austrijskoga primorja sa sjedištem u Trstu – zajedno s tršćanskim i goričkim područjem, nalazi se i sâmo mjesto Drenova. Kao jedna od triju podopćina, uz Kozalu i Plase, dio je tadašnje Rijeke, grada uz desnu stranu utoka Rječine u more. I škola na Drenovi imala je nastavni jezik talijanski, a samo povremeno i «ilirski», dakle, hrvatski koji se nije smio tako zvati. U takvoj situaciji Franković u rodnome selu potiče 1908. g. osnivanje «Jugoslavenske pučke čitaonice», a 1912. započeta je akcija

za osnivanje Narodnoga doma. No, I. svjetski rat onemogućio je podizanje zgrade. Franković je još doživio i slom višestoljetne Austro-Ugarske i na njenu području osnivanje Države Slovenaca, Hrvata i Srba sa sjedištem u Zagrebu, i njeno sjedinjenje s Kraljevom Srbijom u Kraljevstvo Srb, Hrvata i Slovenaca, sa sjedištem u Beogradu, te talijansku okupaciju i D'Annunzijev prvi pokušaj na svijetu zasnivanja upravnog života na fašističkim načelima, kao i Zanellinu Riječku državu, u koju je uključena i Drenova, u skladu s Rapalskim ugovorom između Beograda i Rima 1920. godine; nakraju, tu su Rimski ugovori 1924. g. kojima je Gornja Drenova ostavljena Kraljevini SHS, a Donja Kraljevini Italiji, zajedno s crkvom i školom. Štoviše, i groblje je pripalo Italiji, pa je tu Franković i sahranjen. No, Franković je još bio živ tih dana, tj. 28. veljače 1924. godine, kad su otisli talijanski, a stigli jugoslavenski vojnici te je sigurno čuo za taj dan velikoga slavlja, ali isto tako i velikoga razočaranja: djeca su u rukama imala hrvatske zastavice pa su oficiri veoma grubo nastupili, silom tjerajući da djeca okrenu zastavice tako da one budu jugoslavenski barjačići. Ali, to je bio samo početak – Kraljevina SHS taj pogranični kraj prepustila je sâmome sebi, pa i tada kada, npr., talijanske vlasti u Rijeci određuju da Drenovčani gube posao, ukoliko se ne odluče za talijansko državljanstvo. No, Franković to više nije doživio, ali je mogao pratiti ono što se događalo s njegovim djelom u Istri: demokratska i parlamentarna pa fašistička Italija zavela je institucionalan, državni teror protiv apsolutne većine pučanstva, te je stotinjak tisuća stanovnika krenulo u izbjeglištvo i progonstvo. Znatnime dijelu tih bjegunaca prvo sklonište preko granice znali su pružiti i Drenovčani. Pred odlazak s ovoga svijeta, Franković nije znao da ono što je učinio i što je posijao jednostavno nije moglo nestati.

«Hrvatski jezik poznavao je kao malo tko, a predavao ga je sa zanosom»

Stigavši u riječku gimnaziju, Franković je naišao na sredinu koja nije dopuštala denacionalizaciju mlađeži, unatoč brojnim pokušajima. Među ostalima, direktor je bio i Antun Mažuranić, među nastavnicima i Tadija Smičiklas i Fran Kurelac, među učenicima i Matko Laginja, Vjekoslav Spinčić, Matko Mandić, dakle, trojica vođa drugoga naraštaja hrvatskoga narodnog preporoda Istre i Kvarnerskih otoka, od 80-ih godina dalje. Franković je – rekosmo – prvo radno mjesto dobio u riječkoj gimnaziji pa je ondje predavao češki, grčki i hrvatski jezik. No, g. 1873. iz Rovinja u Kopar preseljena je Učiteljska škola, a neobavezno se učio i ilirski, tj. hrvatski jezik. Iste je godine u Kastvu osnovana učiteljska pripravnica pa je iz nje izlazilo i najviše kandidata za koparsku preparandiju. Na ilirskome, koji se od 80-ih godina sve više zove i hrvatski jezik, predavali su se zemljopis, povijest, matematika i prirodne znanosti, a na njemačkome pedagogija, gospodarstvo, krasopis, crtanje, glazba, pjevanje, klavir, orgulje i gimnastika. Franković je predavao ilirski jezik u ilirskome odjeljenju kome je bio i voditelj, a tu je predavao i Vjekoslav Spinčić i još nekoliko hrvatskih nastavnika. Spinčić je zabilježio: «*Hrvatski jezik poznavao je kao malo tko, a predavao ga je sa zanosom.*» A Frankovićev učenik i potonji znamenit književnik Viktor Car Emin zabilježio je: «*A smatrao je tu našu hrvatsku riječ kao svetinju kojoj treba pristupiti s mnogo ljubavi i pažnje.*» (nastavlja se)

Razrješenja i imenovanja u Porečkoj i Pulskoj biskupiji

Temeljem dekreta našeg ordinarija, mons. dr. Dražena Kulešle, objavljujemo razrješenja i imenovanja u Porečkoj i Pulskoj biskupiji.

Vlč. Milan Zgrabić razrješuje se službe župnika Župe sv. Jurja mučenika i Sv. Eufemije djevice i mučenice u Rovinju te se imenuje župnikom Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Poreču.

Vlč. Mladen Pranić razrješuje se službe župnog vikara u Župi sv. Vida, Modesta i Krescencije u Grožnjanu, Sv. Stjepana prvo-mučenika u Krasici, Sv. Martina biskupa u Momjanu, Sv. Jakova apostola u Brdima, Sv. Petra i Pavla apostola u Kostanjici, Sv. Sabe opata u Kaštelu i Blažene Djevice Marije od Milosti u Svetoj Mariji na Krasu te se imenuje župnim vikarom Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Poreču.

Vlč. Rikardo Lekaj razrješuje se službe župnika Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Poreču te se imenuje župnikom Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Puli i Sv. Margarete djevice i mučenice u Štinjanu.

Vlč. Marcin Madej, mladomisnik, imenuje se župnim vikarom Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Puli i Sv. Margarete djevice i mučenice u Štinjanu.

Vlč. Vilim Grbac razrješuje se službe župnika Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Puli i Sv. Margarete djevice i mučenice u Štinjanu te se imenuje župnikom Župe sv. Jurja mučenika i Sv. Eufemije djevice i mučenice u Rovinju.

Vlč. Josip Grbac razrješuje se službe župnika Župe sv. Ivana apostola u Savudriji te se imenuje župnikom Župe sv. Peregrina mučenika u Umagu.

Vlč. Roko Smokrović razrješuje se službe župnog vikara u Župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Puli i Sv. Margarete djevice i mučenice u Štinjanu te se imenuje župnim vikarom Župe sv. Peregrina mučenika u Umagu.

Vlč. Ivan Prodan, župnik Župe sv. Josipa u Puli, imenuje se i župnim upraviteljem Župe sv. Martina biskupa u Ližnjanu.

Vlč. Rudolf Koraca razrješuje se službe župnika Župe sv. Peregrina mučenika u Umagu te se imenuje župnikom Župe Svih svetih u Karožbi, Sv. Roka u Rakotulama i Sv. Marine djevice u Motovunskim Novakima.

Vlč. Jeronim Jokić razrješuje se službe župnika Župe sv. Petra i Pavla apostola u Marčani i Sv. Flora biskupa u Loberici te se imenuje župnim suradnikom u župama Rođenja BDM u Labinu Gornjem, Sv. Barbare djevice i mučenice u Raši, Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji, Sv. Martina u Svetom Martinu i Sv. Ivana i Pavla u Šumberu.

Vlč. Josip Peteh razrješuje se službe župnika Župe Svih svetih u Karožbi, Sv. Roka u Rakotulama i Sv. Marine djevice u Motovunskim Novakima te se imenuje župnim upraviteljem župa Presvetog Trojstva u Čepiću, Sv. Jurja mučenika u Brdu i Sv. Antuna Opata u Kršanu.

Vlč. Benjamin Petrović imenuje se župnikom Župe Blažene Djevice Marije od Milosti u Svetoj Mariji na Krasu, Sv. Sabe opata u Kaštelu i Sv. Ivana apostola u Savudriji.

Vlč. Bernard Jurjević razrješuje se službe župnika Župe sv. Vida, Modesta i Krescencije u Grožnjanu, Sv. Stjepana prvo-mučenika u Krasici, Sv. Martina biskupa u Momjanu, Sv. Jakova apostola u Brdima, Sv. Petra i Pavla apostola u Kostanjici, Sv. Sabe opata u Kaštelu i Blažene Djevice Marije od Milosti u Svetoj Mariji na Krasu te se imenuje župnikom Župe sv. Nikole biskupa u Barbanu, Sv. Mateja apostola u Svetom Mateju – Cere i Sv. Ivana Krstitelja u Svetom Ivancu nad Rašom.

Vlč. Hrvoje Okadar, župnik Župe sv. Filipa i Jakova apostola u Filipani i Gospe od Zdravlja u Hreljićima imenuje se i župnikom Župe sv. Petra i Pavla apostola u Marčani i Sv. Flora biskupa u Loberiki.

Vlč. Carlos Artur Fonseca Farfán razrješuje se službe župnog vikara Župe Rođenja BDM u Labinu Gornjem, Sv. Barbare djevice i mučenice u Raši, Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji, Sv. Martina u Svetom Martinu i Sv. Ivana i Pavla u Šumberu te se imenuje župnim vikarom Župe sv. Filipa i Jakova apostola u Filipani, Gospe od Zdravlja u Hreljićima, Sv. Petra i Pavla apostola u Marčani i Sv. Flora biskupa u Loberiki.

Vlč. Miroslaw Paraniak razrješuje se službe župnika Župe sv. Nikole u Barbanu i službe župnog upravitelja Župe sv. Mateja apostola u Svetom Mateju – Cere i Sv. Ivana Krstitelja u Svetom Ivancu nad Rašom te se imenuje župnikom Župe sv. Vida, Modesta i Krescencije u Grožnjanu, Sv. Stjepana prvo-mučenika u Krasici, Sv. Martina biskupa u Momjanu, Sv. Jakova apostola u Brdima i Sv. Petra i Pavla apostola u Kostanjici.

Vlč. Hector Fernandez Germade razrješuje se službe župnog vikara Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Poreču te se imenuje župnim vikarom Župe sv. Pelagija mučenika u Novigradu i Sv. Ivana Krstitelja u Dajli.

Vlč. Želimir Bagavac mladomisnik imenuje se župnim vikarom Župe Marijina Uznesenja u Buzetu, Presvetog Trojstva u Brestu, Sv. Roka u Črnicu, Sv. Mateja apostola u Slumu i Sv. Jurja mučenika u Sovinjaku.

Vlč. Vladimir Brizić, uz službe u Ordinarijatu, imenuje se i župnim vikarom Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije u Poreču.

Vlč. Dragutin Petrović razrješuje se službe župnika Župe Presvetog Trojstva u Čepiću, Sv. Jurja mučenika u Brdu i Sv. Antuna Opata u Kršanu te se imenuje župnikom Župe sv. Ivana Krstitelja u Sušnjevici i župnim vikarom Župe sv. Jurja mučenika u Plominu i Sv. Hadrijana mučenika u Kožljaku.

Vlč. Aleksandar Petrović razrješuje se službe župnika Župe sv. Ivana Krstitelja u Sušnjevici te se imenuje župnim vikarom Župe sv. Ivana Krstitelja u Sušnjevici.

Vlč. Josip Zović razrješuje se službe župnika Župe sv. Martina biskupa u Ližnjanu, te se imenuje župnim suradnikom Župe sv. Pavla apostola u Puli.

Vlč. fra Leopold Mičić, mladomisnik, dobiva ovlast propovijedanja i ispovijedanja u Porečkoj i Pulskoj biskupiji.

Vlč. fra Željko Klarić, razrješuje se službe župnog vikara Župe sv. Ivana Krstitelja u Puli.

Istarski svetci novoga vijeka

Miroslav Bulešić, svećenik i mučenik, najveća je dika zemlje Istre našeg vremena te smo godine 2013. imali rijetku čast da bude proglašen blaženim, i to u pulskoj Areni, gubilištu u kojem su za Krista ginuli i prvi kršćani ovoga kraja.

Blaženi Miroslav Bulešić (1920. – 1947.)

Miroslav Bulešić, svećenik i mučenik, najveća je dika zemlje Istre našeg vremena te smo godine 2013. imali rijetku čast da bude proglašen blaženim, i to u pulskoj Areni, gubilištu u kojem su za Krista ginuli i prvi kršćani ovoga kraja.

Rođen je 1920. u Čabrunićima župe Svetvinčenat od kršćanskih roditelja. Bistar, pobožan i otvoren dječak, prve vjerske zasade dobiva od roditelja i iz molitvenika «Oče, budi volja tvoja», a upotpunjue ih slušanjem na vjerou nauku župnika i vrsnog pedagoga dr. don Ivana Pavića. Ulazi u sjemenište u Kopru gdje stjeće srednjoškolsko znanje, a zatim je kao odličan učenik poslan u Rim na studij teologije. Na praznicima 1943. kod kuće dočeka kapitulaciju Italije zbog čega više nije mogao nastaviti studij u Rimu, nego ga nastavlja u Gorici. No, ubrzo je zaređen za prezbitera te za mlađu misu uzima gesto: «Oče naš, dodji kraljevstvo Tvoje, budi volja Tvoja!» U ovo žalosno, ratno vrijeme dobiva službu župnika u Baderni. Istra je u krvi i strahu jer se vode borbe i mijesaju tri neprijateljske vojske. «U ovo žalosno vrijeme mi moramo biti dobri Samaritanci», piše dr. Pavić. „Treba da tješimo, liječimo, pridižemo, zavijamo rane.“ Sve zaraćene strane htjele bi ga pridobiti za suradnju, ali on se brine samo za čovjeka, koji je slika Božja, ne gledajući na njegovo političko opredjeljenje. Zato mu prijete smrću. Kao da sluti što mu se može dogoditi te bilježi: «Ako me Gospodin hoće sebi, evo me pripravna... Ako me učiniš dostoјnim, ne bojim se mučeništva... Neka bude volja Tvoja!» Na sva maltretiranja on odgovara: «Moja je osveta oprost!» Rat je završio i najesen je premješten na još zahtjevniju župu, Kanfanar. Revan župnik oživjava liturgijski i sakramentalni život i pjevanje, promiće pobožnost Srcu Isusovu i Djevici Mariji. Kao magnet privlači, okuplja, poučava djecu i mladež tako da su zloduh i njegovi sluge uočili svog velikog neprijatelja: «Dok je on živ, narod neće ići k nama», govorili su. Preko raznih veza prijatelji mu sugeriraju da ide u Italiju, da će tamо imati mira. No «ovdje je veća potreba, ovdje treba ostati», odgovara, pa makar treba trpeti. «Ako me ubiju, ubit će me za vjeru i Boga.»

Prorektor sjemeništa i nastavnik u gimnaziji

Svećenik Božo Milanović uspijeva u Pazinu otvoriti sjemenište i gimnaziju pa se traži kvalitetan kadar. S početkom školske godine 1946. vlč. Miroslav imenovan je prorektorm sjemeništa i nastavnikom u gimnaziji. Osniva se i Zbor svećenika sv. Pavla te Bulešića postavlja za tajnika društva. Tu se zauzima za slobodu vjerskog života, za zaštitu mladeži od lošeg utjecaja, ne dopušta da komunisti manipuliraju zborom. Crkva u Istri, kao i u cijeloj Hrvatskoj, na udaru je bezbožnih komunista. Porečko-pulski biskup Radossi 1947. napušta Istru i odlazi u Italiju s dijelom svoga stada. Tršćansko-koparski biskup Santin grubo je napadnut u Kopru, nadbiskup blaženi Alojzije Stepinac osuđen je i završava u Lepoglavi. Udaraju pastire, ne bi li se raspršila stada. Don Miroslav osjeća režanje «zvijeri» i veli: «Biti svećenik znači biti mučenik.» Komunisti kuju plan i čekaju priliku da ga ušutkaju. Ta se prilika pokazala za vrijeme krizme 1947. U ovim župama nije bilo krizme od prije rata pa se svuda nakupilo mnoštvo kandidata. Tršćansko-koparskom biskupu Santinu, kojem je pripadala središnja Istra, onemogućen je pohod župama pa je za tu službu delegiran mons. Jakob Ukmarić. Drugovi su bili bijesni jer su oni

priježljivali Santina, da ga mogu napasti. Vlč. Bulešić određen je za Ukmarića praktičara.

«Isuse, primi dušu moju!»

U nekim mjestima komunistička rulja onemogućila je krizmu. To se dogodilo u Tićanu i Buzetu. Blaženi je Miroslav u Buzetu svojim tijelom branio Svetohranište da ga napadači ne oskrvnu. Za nedjelju 24. kolovoza 1947. pripravljala se krizma u Lanišću na Ćićariji. Bilo je jasno da će ovdje komunistički divljaci učiniti sve da ometu podjelu sakramenta. Štoviše, župnik je iz nekih izvora saznao da su komunisti spremni na ono najgore. Da bi uspjeli podijeliti sveti sakrament, tajno je javljeno obiteljima da će krizma početi sat ranije. Tako je gotovo sve obavljeno prije nego su se zločinci pojavili. Muškarci su s toljagama izvan crkve sprječavali divljake da ne uđu u crkvu pri kraju slavlja. Ovi su se malo povukli na vijećanje, što učinili. Oni najgorljiviji pošli su u župni ured s namjerom da ubiju sva tri svećenika. Župnik Cek se sakrio, mons. Ukmarić izudarali su na mrtvo, a ostao im je jedini mlađi Miroslav, koji se nije bojao umrijeti za Krista. Njega dvaput nožem u grlo probode ubojica i tako ga ovjenča mučeničkom palmom. Zadnje su mu riječi bile: «Isuse, primi dušu moju!» Lokalne vlasti nisu dopustile ukop u rodnom Svetvinčentu, čak su branile drugima doći na sprovod u Lanišće jer su se bojale reakcije naroda. Mons. Ukmarić je začudo ipak preživio, kao i župnik Cek, pa im se sudilo zbog organiziranja otpora. Ubojica je dobio pet mjeseci, a vlč. Cek šest godina zatvora. Jedanaest godina nakon mučeničke smrti (1958.) posmrtni ostatci bl. Miroslava preneseni su na mjesno groblje u Svetvinčentu, a 2003. pohranjeni su u župnoj crkvi. Tek se tada mogao pokrenuti kanonski proces za njegovu uzdignuću na oltar. God. 2004. završena je dijecezanska kauza i dokumentacija je poslana u Rim. Bilo je jasno da nema nikakve zapreke za njegovu beatifikaciju koja je konačno najsvetčanije proslavljenja u pulskoj Areni 28. rujna 2013.

Literatura: F. Veraja, Miroslav Bulešić svećenik i mučenik znakoviti lik moderne povijesti Istre, Poreč, 2013.

Sv. Ana u Červaru

Umjestu Červar, nedaleko Poreča, više stotina ljudi iz porečke i okolnih župa, ali i gostiju koji svoj odmor provode u obližnjim kampovima, okupilo se u nedjelju, 26. srpnja, na tradicionalnu proslavu blagdana sv. Ane, zaštitnice mjestra.

Misno slavlje predvodio je vlč. Darko Zgrablić, župnik u Svetvinčentu, a koncelebrirali su vlč. Ivica Butković, župnik u Funtani koji kao pastoralni suradnik redovito nedjeljom predvodi misu u Červaru, te župnik domaćin preč. Rikard Lekaj. Prigodnim duhovnim šansonama uz pratnju gitare misno je slavlje animirao zbor mladih iz Poreča.

Vlč. Zgrablić je u prigodnoj homiliji naglasio ljudsku orijentiranost prema materijalnom, kako u Isusovo vrijeme tako i danas. Koji postotak naših molitvi se odnosi na duhovno, a koji na materijalno?, upitao je propovjednik. No, i u evanđeoskom ulomku o pet kruhova i dvije ribe, Isus se je nakon čuda sklonio na osamu, da ga ne bi, u želji za materijalnim blagostanjem, na silu zakraljili. Ne bi li takav, da se danas pojavi na izborima, dobio doživotni mandat?, upitao je propovjednik. Važnije od tjelesne hrane potrebno je otvoriti svoje srce i dozvoliti Isus da nas duhovno nahrani. Bog treba čovjeka koji otvorena srca prihvata njegovu volju. Upravo su tako sv. Joakim i Ana stavili svoj život u ruke Gospodinu, sa čvrstom vjerom da on sve na kraju izvede na dobro. Hodočašćenja u svetišta ne smiju biti samo da bismo tražili i tražili, prigoda je to kada trebamo i zahvaliti za silne darove i milosti, a ovom prigodom osim za dar majčinstva, roditeljstva, moramo

zahvaliti i na svim djedovima i bakama, podsjetio je propovjednik. Spomenuvši prizor dječaka koji pred Isusa donosi tih 5 kruhova i 2 ribe, propovjednik je naglasio kakao svaki dar, stavljén pred Isusa ima drugačiju vrijednost od one zemaljske, jer nadasve je potrebno to darivati sa srcem, tada Bog sa tim darom čini čuda. Potrebno je sve svoje darove i talente staviti u ruke Gospodinove kako bi se u n njegovim rukama umnožili i služili bližnjemu, zaključio je propovjednik.

Na kraju misnog slavlja svima koji su na bilo koji način doprinijeli odvijanju te svečanosti, kao i mještanima koji se tijekom cijele godine brinu za uređene te crkvice zahvalio je preč. Lekaj. nakon mise druženje je nastavljeno uz prigodno osvježenje u hladu stoljetnih hrastova koji prostor oko crkvice sv. Ane čine idealnim mjestom za odmor i osvježenje kako tijela tako duha. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Proslava Sv. Petra u Sorbaru

MARUŠIĆI Svetu svečanu misu u čast sv. Petra u Sorbaru iznad Marušića vodio je vlč. Bernard Jurjević, lokalni župnik. U vrlo nadahnutoj homiliji objasnio je put Sv. Petra od običnog ribara do svetca te pozvao župljane da ne sude druge, nego da vjeruju u mogućnost obraćenja i svakome pruže priliku. Svečanosti euharistijskog slavlja doprinio je župni zbor iz Momjana. Nakon svećane mise uslijedila je okrjepa koju su organizirali župljani. (Valerija Dešković Mirosov)

Biskupija bolnici donirala auto refrakto-keratometar

Uponedjeljak 13. srpnja, na odjelu oftalmologije pulske bolnice izvršena je javna primopredaja auto refrakto-keratometra i LCD ekrana za kontrolu vida u dječjoj ambulanti. Uređaje je Općoj bolnici Pula donirala Porečka i Pulsku biskupiju. Primopredaji su nazočili porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, kancelar biskupije preč. Sergije Jelenić, sanacijska ravnateljica bolnice dr. Irena Hrštić, voditelj odjela oftalmologije i optometrije dr. Marino Benazić te drugi djelatnici odjela oftalmologije.

Sanacijska je ravnateljica pulske bolnice, uz zahvalnost za vrijednu donaciju, izrazila i divljenje za brzinu kojom je donacija realizirana. Biskup Kutleša je, naime, prigodom jednog nedavnog posjeta odjelu oftalmologije, u razgovoru s djelatnicima o potrebama odjela predložio da Biskupija donira neki uređaj koji smatraju najpotrebnijim za rad tog odjela, što je nakon odabira uređaja i ostvareno u tek nekoliko dana. Doniran je Auto refrakto-keratometar Speedy „K2“ tvrtke Righton, uređaj koji u nekoliko sekundi odredi jakost dioptrije i njezinu zakrivljenost, što je pregled potreban svakome pacijentu za naočale, za kontaktne leće, a ujedno i prije svakog zahvata odstranjenja mrene, pojasnio je dr. Benazić. Radi se o otprilike 150 takvih pregleda dnevno. U donaciji je dostavljen i LCD ekran za kontrolu vida za dječju ambulantu, s obzirom da je dosad korištena klasična ploča s mehaničkim pokazivačem, stara preko trideset godina. Cilj je bio donirati uređaj za potrebe dječje ambulante, no uređaj će služiti i za odrasle, naglasila je dr.

Gilda Terlević Stojić, iz očne poliklinike, spomenuvši kako dječja očna ambulanta u pulskoj bolnici djeluje već pedesetak godina. Dr. Benazić je spomenuo kako je ta donacija, osim po brzini realizacije, posebna i po tome što obično liječnici traže donacije, a ova je bila samoinicijativna od strane Biskupa. Za brzinu realizacije dr. Benazić je posebno pohvalio ekspeditost preč. Jelenića. Na opetovane zahvale liječnika Biskup je napomenuo kako je dužnost svakoga od nas činiti dobro. Crkva tako, pojasnio je, u svome poslanju ima tri osnovne dužnosti: duhovnu, karitativnu i edukativnu. „Vaša je dužnost, ako mi to ne izvršavamo, da nas opomenete“, rekao je Biskup obraćajući se okupljenima. Nadalje je spomenuo i druge karitativne projekte Biskupije, stipendije za učenike i studente, nakon prošlogodišnjih 104 ove se godine namjerava podijeliti 150 stipendija, zatim izgradnju hospicija i druge projekte. Za ulaganje Crkve u zdravstveni sustav Biskup je naveo kao primjer SAD gdje postoje 642

bolnice kojima upravlja Katolička Crkva, koja drži 12,6 % sveukupnog zdravstvenog sustava. Od tog broja 100 ih je u samom vrhu tamošnjeg zdravstva po kvaliteti. Katolička Crkva u cijelom svijetu drži 26 % zdravstva, a preko 65 % u državama u razvoju.

„Ovo što smo mi učinili jest tek jedna mala stvar, a smatram da trebamo nastaviti u tome smjeru, i ovo je jedan početak donacija koje će biti usmjerene prema svim odjelima jer time se svi ljudi liječe i svima je to potrebno. Ja to smatram dužnošću nas iz Crkve, mi to trebamo činiti“, nagnasio je mons. Kutleša. „Volio bih da ovaj mali poklon bude jedan simbol onoga što želimo u budućnosti činiti, i nadam se da neće biti proceduralnih zapreka te da će se i buduće donacije moći provesti u što kraćem roku.“ Biskup je izrazio zahvalnost što je ravnateljstvo bolnice dopustilo da im se pomogne te nadu da će uređaji biti na korist svih žitelja ove županije. (G. K.)

Sveta misa u čast Svetog Ivana

SV. IVAN Svečanu svetu misu u čast Svetog Ivana u istoimenom mjestu blizu Grožnjana vodio je vlč. Bernard Jurjević, lokalni župnik, a župni zbor iz Grožnjana pjesmom je uveličao euharistijsku slavlje.

Nakon mise župnik je blagoslovio novouređeno dječje igralište blizu crkve. Uslijedila je okrjepta koju su zajednički organizirali župljani i Općina Grožnjan, a slavlje je uz harmoniku i pjesmu potrajalo do kasnih večernjih sati. (VDM)

Nova izdanja u knjižarama „Josip Turčinović“ d.o.o. Pazin

Mirko Otočan autor je knjige pod naslovom POVIJEST TURIZMA I KULTURNE BAŠTINE UMAGA. Knjiga je izašla 2015. godine u izdanju nakladnika „Josip Turčinović“ d.o.o. Pazin i sunakladnika MATICE HRVATSKE Ogranak Buje. Knjiga se može nabaviti u prodavaonicama nakladnika „Josip Turčinović“ d.o.o. Pazin u Puli, Poreču i Pazinu.

... Vrijednost ovog djela počiva na dvjema dimenzijama: na horizontali knjige, koja analizira gospodarske i negospodarske djelatnosti, odnosno one djelatnosti koje čine tkivo gospodarstva i života Umaga, te na vertikali koja sagledava povijesni kontekst razvoja umaškog kraja..... Knjigom autor kao da poručuje: čuvajte svoju povijest i kulturu, upoznajte i shvatite prošla vremena jer postoji realna prijetnja da će globalizacija, nove vrijednosti i suvremena tehnologija „razvodniti“ ono što znate o sebi i ono što jeste, što nosi za posljedicu gubljenje vlastitog identiteta kao značajnog dijela nas samih.

(Iz Uvodna riječ recenzenta - izv. prof. dr. sc. Aleksandra Krajnović i dr. sc. Ivana Paula Gortan-Carlin, Umag, ožujak 2015.)

Otvoren novi HRT centar u Puli

U Puli je u subotu 18. srpnja glavni ravnatelj HRT-a Goran Radman svečano otvorio novouređeni HRT centar. Nakon 55 godina Radio Pule te 44 godine televizijskog dopisništva, 'stariji brat radio' i 'mlađa sestra televizija' prvi se put nalaze u istim prostorima, spojeni u HRT centar. U ime porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutleše svečanosti je nazočio pulski dekan preč. Milan Mužina.

Svečanost otvorenja, kojoj je nazočilo dvjestotinjak uzvanika, među kojima su bile i brojne osobe iz javnoga i društvenoga života, predstavnici lokalne vlasti u Istri i Puli te članovi Ravnateljstva HRT-a, vodila je radijska voditeljica Dorina Ti-kvicki. Protokolarni dio prigodom su instrumentalnom izvedbom otvorili Ludvik Slana i Bruno Krajcar, glazbeni urednici na Radio Puli. Nakon državne himne „Lijepa naša“ te županijske himne „Krasna zemljo“ u izvedbi pulske Klape Teranke, okupljenima su se obratili čelni ljudi HRT-a te predstavnici vlasti. Otvarajući novi centar, glavni ravnatelj HRT-a Goran Radman je, uz ostalo, naglasio da „Grad Pula i Istra kao regija sa svojim dinamičnim društvenim, gospodarskim i političkim životom zaslужuju bolje uvjete rada javnoga medijskog servisa kakav je Hrvatska radiotelevizija kako bi ta zajednica živjela još bolje i dinamičnije nego dosad“. „Vjerujem da se u Istri dogada mnogo dobrog i pozitivnoga što zaslužuje veću medijsku pozornost od dosadašnje. Ovo spajanje radija i televizije, kao i njihov pomladak internet, novim će generacijama omogućiti drukčiju, potpuniju medijsku sliku“, dodao je Radman. Integracija radija i televizije dio je projekta restrukturiranja Hrvatske radiotelevizije i u regionalnim centrima koji je već započeo u Dubrovniku i Zadru. Objedinjavanje na jednom prostoru donosi i materijalne uštede u tehnološkim, organizacijskim i infrastrukturnim resursima te povećanu učinkovitost ljudi, zaključio je ravnatelj HRT-a Goran Radman. Rukovoditelj je HRT-ova centra u Puli Sanjin Berc, koji je rekao kako će ovim objedinjavanjem novinari početi raditi za

više medijskih platforma. „Namjera je, dakle, da nemamo samo radijske novinare za radijski program ili televizijske za televizijski, nego da svi rade i za internet, istaknuo je Berc.

Glavna je urednica HRT – Radija Pule Tatjana Kaštelan uz prigodnu dobrodošlicu svim okupljenima istaknula „kako je dosadašnja suradnja bila jako dobra te kako sada predstoje novi izazovi, koji su prigoda da se nastavi raditi još bolje.“ U ime pulskog gradonačelnika Borisa Miletića okupljenima se ovom prigodom obratila dogradonačelnica Elena Puh-Belci, a zatim je prigodne riječi čestitanja izrekao i istarski župan Valter Flego.

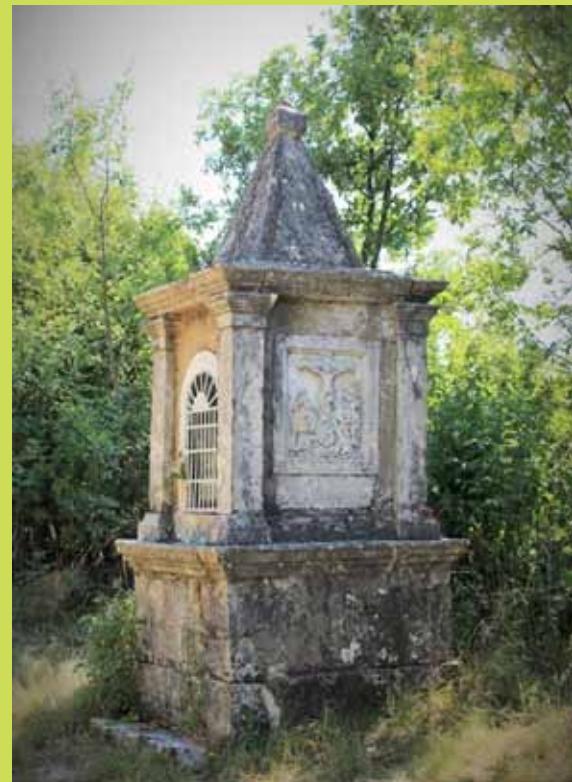
Voditeljica je potom riječ prepustila dugogodišnjem glavnom uredniku Radio Pule Budimiru Žižoviću, koji se ovom prigodom prisjetio nekih drugih vremena kada su medijski djelatnici kreativnošću hitali daleko naprijed sanjajući tehniku koja bi to mogla realizirati, „sada, kad ta tehnika postoji, nemojte posustati s kreativnošću“, potaknuo je Žižović mlade kolege. Ravnatelj Radman je crvenu vrpcu simbolično prerezao zajedno s rukovoditeljem HRT-ova centra u Puli Sanjinom Bercom i rukovoditeljicom programa Tatjanom Kaštelan. Nakon rezanja vrpce ravnatelj je potpisao ugovor o pokroviteljstvu za pulski sajam knjiga „Sa(n)jam knjige u Istri“ s direktoricom sajma Magdalénom Vodopijem. Novi centar, s pedesetak zaposlenika, prostire se na više od 900 četvornih metara, a smješten je na drugom katu zgrade OTP banke, u samom centru grada, nedaleko gradske tržnice, na adresi Dalmatinova 4. Centar ima suvremeno opremljene prostore za režiju i montažu te dva radijska i veliki televizijski studio. Od početka devedesetih godina prošlog stoljeća, u programu Radio Pule postoji vjerska emisija Naša zvona koju realiziraju svećenici i laici, obrađujući teme i aktualnosti iz života Crkve, s posebnim naglaskom na život Porečke i Pulskog biskupije. Emisija Naša zvona emitira se svake nedjelje u 8 sati, a osim toga, nedjeljom poslijepodne, u sklopu programa na talijanskom jeziku, emitira se i komentar evanđelja na talijanskom jeziku „La Parola del Signore.“ (G. Krizman)

Žminjske kapelice

„Nijemi svjedoci nekih drugih, prošlih vremena... svjedoci koji bolje od svih zapisa govore o vjekovima prisutnoj, jakoj vjeri kojom je puk ovoga kraja prožet, do srži... ovi svjedoci koji odolijevaju vremenu zaslužuju značajniju pozornost i valorizaciju – upravo da posvjedoče i podsjetite na nasljeđe te možda pomognu mudrom rasuđivanju kod dolaska nekih novih plima...“

Kapelice krajputašice vrlo su česta povijesna ruralna sakralna obilježja, veoma prisutna na cijelom području naše biskupije. Uobičajeno su to kamene konstrukcije s otvorom u gornjem dijelu koji sadržava raspelo, kip Majke Božje ili nekog svetca, vrlo je često to bio sv. Antun. Otvor nerijetko zatvaraju vratašca željezne konstrukcije, a kapelice su, posebno u prošlosti, uvijek bile urešene svježim cvijećem, za što se bri-nula određena obitelj ili više obitelji iz jednog sela. Druga, nešto manje zastupljena forma, bile su kapele uređene u udubljenjima u dvorišnim kamenim zidovima, češće okrenute prema vanjskoj strani. Šire područje Žminštine posebno je bogato tim simboličnim formama vjerskog izričaja, što drevnih, što novijih, taj se kraj može podićiti s gotovo stotinjak kapelica. Vjeroučiteljica Nela Peteh, inače ljubitelj fotografije i autor brojnih fotografija u biskupijskim medijima, posebno rado svojim objektivom bilježi sugestivne kadrove kojima ovjekovječuje te kapele u njihovu prirodnom okruženju, u kreativnim svjetlosnim uvjetima.

Ovdje donosimo tek nekoliko fotografija iz tog segmenta njezina fotografskog opusa i nadamo se da će nam i dalje njezin objektiv otkrivati ljepotu tih vremešnih ‘svjedoka vjere’.

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/ 621 082
PULA, Danteov trg 1, tel. 052/ 216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, 52440, tel: 052 451 784

foto centar
DIGITAL FOTO - VIDEO STUDIO
PAZIN

Radio Istra
Šibra 98,9 - Pula 98,0 - Novigrad 98,8 - Buje 97,9
Imrag 107,3 - Rovinj 92,1 - Poreč 94,5

KAP ZA DOBAR DAN
- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE
- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:00

SUSRET S IZVOROM
- komentar nedjeljnog Evandelija
- nedjeljom u 8:30

Dražja Doberte 6, Pazin - tel. 052/ 88 77 11
www.radiostra.hr